

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Consilium Si Eugenius papa potest facere duos episcopos in una dioecesi

Andreas <Barbatus>

[Straßburg], 1490

Casus consilii

[urn:nbn:de:bsz:31-115471](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115471)

Casus consilij

Utrum papa possit ponere duos episcopos in vno episcopatu. Et duos generales ministros in regula Beati francisci et de auctoritate pape siue Reuerendissimis cardinalibus. Et de virtute clausule motu proprio Et ex certa scientia Et de regula beati francisci Et an contra eam possit papa disponere Et an possit facere ardua vel legem genera' e' sup statu ecclesie sine consilio cardinalium Et quomodo etiã probetur negatiua Et an testis possit non recordari de loco et tempore 7 ppter hoc excusetur.

Exordium protestationis

Reuerendissimū Omnipotentem deum Et piissimuz saluatorem Ihesuz xpm de cuius plenitudine secunduz apostoluz omnes accipiunt et qui illuminat omnem hominē venientem in hunc mundum ex corde et animo Huic cōsultationi inuoco. Ut sua solita benignitate veritatē huius ardue hesitationis ponat in ore meo Res enī ipsius immortalis dei agit nō enī ista decent humeris gestamina meis. nec est mei farrago libelli Quare pater reuerendissime et domine dñe generalis minister sacri ordinis minorū visis litteris tue sapientissimē p̄nitatis Et puncto mihi trāsmisso expaui 7 viribus oibz contremiscēs cū lacrimis et tremore cordis os apio qz scriptū est. tu qs ē qui sentēcias meas enarras. Unde venit mihi in mētem illud qz legimus Iheremiā p̄phetam sūmo rex omnium opifici respondisse ha ha dñe nescio loq. qz puer ego sum. S; dum mēte cōcepissē illud qz preclare scriptuz est in .li. L. de dedi. liber. toll. in p̄. veritatē enī colim. nō erubescas in medium afferre illud qz in hac re deus ipse. ingenium. ars. aut studium mihi

subministrabit fretus exemplo ysaie pphete clarissimi quem
scripta sacra omnia ferunt se sponte incōprehensibili deo re
spōdisse domie mitte aliuz q̄ enuz dñs pecūt alter expauit. nō
tamē a diuerso dilectionis fonte pcessit. protestor tamen In
principio medio et sine tenere illud q̄ sacro sancta ro. ecclesia
fatetur et corpalis in orbe deus calit̄? tercius qui iura omnia
pontificia z ciuilia pro imortali sua sapientia notissima semp
habuit et diuinus ille senat̄ colendissimoz dominoz cardi
naliuz decidunt z terminabunt Amen.

Eugenium pontificē bullam po tuisse ac debuisse concedere osten ditur orō prima

Et quia aristotiles philosophoz antistes diuina pene voce de
p̄ncipio opposita iuxta se posita magis elucescūt. li. i. §. Et de
amus itaqz. ff. de hīs qui sunt sui vel ali. iur. ideo afferam in
medium quosqz ingentissimi spiritus doctos infauoz deuot
tissimoz viroruz fratrum de obseruancia qui omni sūt san
ctimonia plenissimi Et primo videtur q̄ obseruāde memorie
dominus Engem̄ pontifex roman̄ potuerit et debuerit cō
cedere bullam q̄ sic ostendo propter vnūquodqz tale et illud
magis vt habet in primo posterioz Nam si de quo minus vt
deur in esse inest. ergo et de quo magis. xxxviij. di. si in laicis
fij. q. ij. c. non existimemus gl. in. c. cum in cunctis de elec. auc.
multo magis. L. de sacro sanc eccl. Cum ergo papa possit
apponere capita duo in vno episcopatu quod minus videtur
inesse Ergo multo forcius potuit apponere duo capita in re
gula beati. Francisci. sunt enī episcopi maioris prominencie
quā fuerit Beatus Franciscus. vt pbat text̄ in de. Si quis
suadente de pen. §. episcopi enim dicunt̄ sanctissimi cristi lega
ti existunt spiritalia sunt patres nostriqz fratres et coepisco
pi. columne ecclesie cōprobantur. ij. q. vij. c. accusatio voluit

spe in. n. de. le. §. i. §. lxxxix. allegat. c. mulierem. xxx. q. v. sed
elegantior ter. est in. d. cle. si quis suadente: dicuntur etiam ec
clesie fundamenta Unde ppheta clarissimus psalmo. lxxxvi.
Dixit fundamenta ei⁹ in montib⁹ sanctis Montes sancti fu
erunt apostoli vt in. c. fundamenta de elec. li. vi. quoz apo
stoloruz loco successerūt episcopi vt in. c. in nouo xxj. de. Sz
papa apposuit duo capita in vno episcopatu et potuit facere
z debuit vt est text⁹ apertus vij. q. §. Hunc eciaz Beat⁹ Au
gustinus episcopo suo nō defuncto sed senectute grauato ca
thedram episcopalez suscepit z in. c. nō. aut ea. cau. z questioe
dixit tertus gratulan⁹. Non tantū q⁹ augustinus episcopus
accepit. sed q⁹ hanc curam dei gratia meruerit. Ita cōsecre
tus est vt non succederet in cathedram episcopo. sed accede
ret nā incolumi valerio hipouen⁹ ecclesie episcopo coepiscop⁹
augustinus est. Et in §. sequenti dicitur hoc idem pbatur aucto
ritate gregorij pape qui armen⁹ episcopo. dolore capitis la
boranti alteruz subrogauit Ita scribitur in registro suo capis
tulo. cccxxviii. Et sic appet q⁹ in vno episcopatu apponit duo
capita. Et sic duos episcopos et etiaz duos episcopat⁹ conce
dit vni episcopo ita vt sit episcop⁹ vtriusq⁹ vt in. c. relato. xxj
q. i. qñq⁹ vnit duos episcopatus. quandoq⁹ diuidit vnum in
plures. vt in. c. z temporis. xvj. q. i. c. sicut vnire de excessu
prela. Et sic papa potest facere contra statutuz et ordinationē
conclij. et Beati petri apostoli qui precepit vt in singulis ciui
tatib⁹ singuli et non plures episcopi ponerentur. Et narrat
Beatus clemens in. c. In illis. lxxx. di. et anacletus papa vt
apparet in. c. ij. ea. di. et faciat ad hoc auctoritas gregorij in. c.
singula. lxx. di. vbi dicit q⁹ sicut indecorum est in corpore hu
mano vt alterum mēbrum alterius fungatur officio ita noxiū
simulq⁹ turpissimuz est si singula rerum ministeria psonis to
tidem nō fuerint distributa. z tamen nos videm⁹ q⁹ papa pos
test p⁹rium statuere vt in. Jurib⁹ p⁹alle.

Obiectio ad rationem

Et si quispiam dixerit amice istud est impossibile licet enī de
us subegerit pape leges canonicas vt suis legibus esset sub
dita omnis creatura vt dixit Innocencius in capitulo primo
de constituti. tamen sibi non subegit iura naturalia. non enim
potest mutare ius naturale institui. de iure naturali. §. Sed
naturalia. l. eos. l. legatū. ff. de. capi. dimi. S3 facere duo ca
pita est contra ius naturale. ē enī mōstrū quod ius naturale
abhorret. Natura enī semp nititur producere quod bonū est
vt in c. quoniā mulieris 3 de. offi. ordi. §. 2c.

Obiectionis ratio euellitur

Ego respondeo ad hoc et allego glosam in indiuiduo .in. d. c
non autem. vñ. q. j. in glo. fi. que dicit q̄ Augustinus in admis
nistracione fuit minister. xl. di. c. Ante omnia quia in tali casu
necessitatis vnus episcopus erit vicarius alteri⁹ ne sit ibi mō
strum habens duo capita. Ita ibi dicit singularis glosa. Nō
inposito huius hesitationis minoris potentie est regula Be
ati Francisci quaz sit status episcopalis q̄ successit loco apo
stolorū vt est dictū Et tamen papa potest ponere duos epif
copos in eodez episcopatu. ergo multo fortius poterit appo
nere duos generales ministros et sic duo capita. non tamen
stabunt vt duo capita sed vnum erit caput principale et alter
erit vicarius alterius Et sic cessabit vicium contra ius natu
rale Dominus Eugenius ita fecit in dicta bulla sua fecit vic
arium generalem ⁊ sic posito q̄ iste vicarius sit caput ipsorum
fratrum de obseruantia non tamen stat vt generalis minister
et sit vt caput. sed stat vt vicarius et ita cantat bulla predicta
Ubi sunt ergo ex graui senectute episcopi inualidi vel nō ido
nei papa ponit alium episcopum qui accedit et nō succedit et
sic ex causa hoc facit. Eodem modo fecit papa Eugenius de
cernendo vicarium generalez ex causis expressis in dicta bul
la. Ergo ex hoc capite apparet quod valuerit talis electio cuz
papa potuerit hoc facere et etiā debuerit propter causas vr
gentes expresse in dicta bulla de quibus dicam inferius. Li

cet enim non possit compelli superior ad dispensandū nūbilo
minus si adsunt vrgentes cause dispensandi debet dispensari
quia vt dixit glosa in. c. vt cōstrueretur. l. di. Dispensatio non
potest peti vt debita. ego allegotex. in. c. arsi. clerici. §. de adul
teris. in. ver. potest deinde coniuncta. l. non quicqd. ff. eodem.
sed vbi causa dispēsandi est vrgens potest officio iudicis pe
ti ita dixit glosa optima in. c. exigunt et facit glo. Singularis
in capitulo domino sancto quinquagesima. d. vbi si est iusta
causa p̄t peti Cū argo in caū nostro adsit iusta causa dispen
sandi sequitur quod eugenius potuit dispensare

Obiectio altera in rationem

Et si quis p̄iaz dixerit amice ista est causa ardua facere vicariū
um generalem in regula Francisci sine cōgregatione capituli
generalis sine auctoritate ministri generalis Quinimmo vi
detur esse res magis ardua q̄ apponere duos episcopos vno
episcopatu. Quia illa sacra regula z ordo ita sparsi sunt per
mundum quod ratione tante vniuersitatis et generalitatis vi
detur reputari magis ardua q̄ episcopatus qui vna diocesi
duntaxat est contentus vnde requirebatur consiliuz et delibe
ratio collegij dominorum cardinalium et percōsequens non
potuit solus rem tam arduam aggredi in consultis cardinali
bus. orbis enim est maior vrbe vt no. in. c. significasti de elec.
ergo sequitur quod non potuit eugenius talem bullam cōce
dere. quia ad hoc potest responderi multiphanē.

Ad obiecta responsio prima

Primo interuenit consensus et consiliū dominorum cardī
naliū et hoc apparet ex ipsius bulle tenore. Ergo ita fuit vt in
bulla dicitur. p̄sumit q̄ instrumentū sit verū et nō falsū vt. le.
quāuis. l. Si q̄s alteri vel sibi. le. cū p̄cib. l. de p̄ba. bal. i.
a 4

c. j. de. ro. fen. 7 in. c. j. de. fen. da. in. uicē legis cōmissi. ergo 7
7c. Item vbi cumq; in instrō exprimitur interuenisse solemnitas
tas que potuit tunc interuenire presumitur pro instrō q̄ inter
uenerit vt est glo. singularis in. l. j. L. de fide instrū. 7 L. de
tur. haste. ff. li. x. et eam sequitur bar. in autem si quis in aliq̄
documento. L. de eden. et communiter doc. in. c. albericus de
testi. 7 in. l. Scienduz. ff. de ver. obli. Sic ergo statur solem
nitati asserite in publico instrumento si possibile fuit illaz inter
uenisse tempore celebra ti instrumenti quanto forci⁹ in bulla
papali stabitur assertioni pape in hijs que potuerūt inuenire
tempore emanate bulle concernētib; solemnitate acuis vt est
tex. in. de. litteris deproba. Ergo ita est q̄ de consilio et con
sensu dominorū cardinalium emanauit dicta bulla et eo ma
gis quia loquit in re verisimili. s. q̄ interuenit deliberatio car
dinaliū qui quotidie assistunt lateri pape vt in. c. i. de. offi. de
leg. li. vj. Et si oppōat vt oppōit p̄ cardinales viuētes tēpore
huius cōtrouersie dixerunt se non recordari de eo consilio et
cōsensu prestito in tali bulla potest multiplicarie responderi
Primo istud est factum antiquuz cuius nō presumitur memo
ria. l. peregre. ff. de. acqui. poss. l. j. L. de seruīs fugi. cum sua
glo. l. quidam tabularū. ff. de furtis l. ij. §. due cause. ff. ad car
bo. l. empror. §. lucius. ff. de pac. adeo q̄ auditur petens tem
pus ad deliberanduz infacto p̄prio delonginquo vt dicit bar
in. l. ij. §. Sed. quia L. de iur. calū 7 no. in. c. ab ex cōmunicā
to de rescrip. Ideo nimirum Si domini cardinales non re
cordantur.

Responsio secunda

Secundo quia vt scripsit seneca in prologo declamationum
memoria inquit est ex omnib; partibus animi maxime delica
ta inquam primuz senectus incurrit. et in quinta tragedia scri
ptum est preclare senum languescit memoria et facit. gl. in. d.
l. ij. §. Due cause. ff. ad carbo. et quod no. bar. in. l. hic potest.
ff. de acqui. here. 7 q̄ no. in. c. f. qui matrī actu. non pos. Sed

vt videmus senatus ille diuinus est plenus patribus et domi-
nis grandem et matura etate refertis iuxta illud ciceronis
Inuenimus ciuitates iuuenibus deletas. senibus autem con-
ditas et fabricatas. Ideo non est mirum si non recordentur.

Responsio tertia

Tercio potest responderi quod res intricata etiam recens. non ma-
net reposita in memoria. vt. d. l. emptor. §. lucius. Sed domi-
ni cardinales dediti sunt tot negotijs arduis per sancta romana ec-
clesia noctes enim ducunt insomnes per consilia romano pon-
tifici dandis. vt in c. Fundamenta. §. Docet de elec. li. vj. et in
c. Per venerabilem. §. rationibus extra qui filij. in legit. ad
instar eius quod dicimus de Augusta in prebendo consilium sa-
cro imperatori. vt in l. bene azenone in fi. quere bene textum il luc
L. de quadri. p. sti. quo casu non est miratione dignus si non pos-
sunt recordari per varietatem negotiorum cotidie occurrentium.

Responsio quarta

Quarto potest responderi quod ista stant simul quod ipsi non
recordentur. Et quod ipsi non interfuerint et tamen interfuerunt ali-
qui cardines hoc deciditur ex bulla precedenti. Data anno. xij.
pontificatus .d. eugenij in qua venit ad indiuidua dicit enim
interfuisse quattuor cardinales morinenses cum animum et. Ideo
determinatur generalitas huius bulle dicentis. de consilio fra-
trum nostrorum dominorum cardinalium vt intelligatur de quatuor
predictis Et illa verba bene possunt verificari de illis quatuor
tuor. c. pluralis de reg. iur. li. vj. l. vbi numerus. ff. de testibus §.

Responsio quinta

Quinto potest responderi hoc modo Ista bulla continet causam

evidentem piam et fauorem fidei Et augmentum religionis
et rem salutarē orbi. Et animabus omnium. vt apparet ex ver
bis bulle. Unde videmus bullam predictam ratione iuari.
vt in capitulo primo de hijs que fi. ama. parte capi. lxx. di. c.
et ij. ca. quia. episcopi de tempo. ordi. Unde iure est cautum
quod in hijs que tangunt ius singulorum non aut ius vniuer
sitaris licet requirat qd interueniat concessus omnium. vt ha
betur in capitulo Cum omnes de constitutioni. cum si. tamē
si continet rem piam vt est Fabrica. maior pars potest preiu
dicare minori parti etiam in iure tangente ius illorum insin
gulari. iste est text^{us} melior. de iure. in capitulo. si. de hijs que
fiunt a maiori parte capituli Eodem modo Dicendum est qd
si profabrica maior pars potest apponere manus ad iura sin
gulorum Eodem modo et fortius poterit minor pars iurata
maiori parte apponere manus ad iura vniuersitatis. et colle
gij vt est in casu vostro. Et multo forcius potuit papa cuz mi
nori parte cardinalium disponere super re tam salutari.

Responsio sexta

Sexto potest responderi aliter hoc modo videlicet concilium
dominorum cardinalium est capitulum ecclesie vniuersalis Ita
formaliter dixit Baldus in lege cuz multa. l. de. bo. que. lib.
quo casu papa cuz vno ex cardinalibus dicit esse maior pars
ipsius capituli ecclesie vniuersalis ista fuit opi. host. In capi
tulo post electionem alias in capitulo postulasti de concessu
preben. Cum ergo in casu nostro interuenerint quattuor car
dinales sequitur quod interuenit maior pars capituli. et per
consequens stabimus in regula communi videlicet quod ma
ior pars capituli efficit pro eo habendi ac si omnes egerint. l.
qd maior. ff. ad municipales ergo

Responsio septima

Unde iuris est illud qd dicitur qd maior pars capituli efficit pro eo habendi ac si omnes egerint.

Septimo potest responderi concedendo. sit ita in dei nomi-
ne quod non interuenerit deliberatio illius diuini senatus car-
dinalium. Et ad regulam illius obseruantie diuini Francisci di-
cimus tamen iuxta illud quod scripsit seuerinus Boecius in
primo de consolatione philosophica in prosa magna in. ver-
bo. pse at qui tu ore platonis sanxisti. Et simile dicimus quod
leges humane sunt ab ipso deo per ora principum edite lege-
fi. et ibi. no. L. de prescriptis longo tempor. capitulo quo iure
octaua distinctione vnde romanus pontifex potuit bullas co-
cedere ex suo capite duntaxat non adhibito consilio et consen-
su cardinalium quod ante omnia sic ostendo potestas cardi-
nalem est. papa elegans dictum fuit archi. in capitulo vbi per-
riculum de electioni libro sexto sed ille qui habet potestatem
ab aliquo non potest illa vti contra eum a quo habuit. Juxta
illud ysaię nunquid gloriabitur securis contra dominum seca-
tem. refert gratianus in capitulo inferior vicesima prima dist-
inctione et iuxta veritatem domini Ihesu cristi non erit seru-
maior domino suo. Nec apostolus supra eum qui eum misit
non enim exaltabitur terra contra eum qui trahit eam. xxij. q.
v. §. Hinc Notandum Simile dicimus vxor appellatur do-
mina ex dignitate mariti ideo maritus non tenetur eam voca-
re domina. ita colligitur in lege post mortem. §. fi. et ibi. bar.
ff. de contra tab. Simile dicimus in episcopis qui habent
potestatem concedendi constitutiones in sua diocesi a pa-
pa. Ideo non possunt concedere contra ius commune ipsius
pape capitulo vt animarum de consti. libro sexto. Eodem mo-
do dicendum est non potuisse cardinales introducere consuetu-
dinem contra papam vt non posset omnia fatere sine eorum
collegio facit ad hoc di. capitulum. Fundamenta. §. Decet de
electioib. libro sexto in ver. Decet romano pontifici proueni-
re consilia per fratres suos cardinales in quibuscumque con-
tingeret eorum consilia peti. Accurate ponderetur verbus pe-
ti contingenter prestāt cardinales consilium pape quia sacro
sancta et papalis corona hoc petit. non ergo de necessitate vi-
des consiliū peti debere cū id ipse petat. Faciat q̄ voluit. bar.

bal et communiter omnes scribentes in. l. Humanum. l. de
legibz vbi dicitur quod illa. l. procedit de honestate et nō de
iuris. necessitate vbi imperator condit legem de consilio sena-
torum et procerum et recte loquuntur ex eo quia textus ibi di-
cit humanum idem civile et honestum. l. Humanitatis. l. de
excu. in. l. Humanitatis. l. de inpub. et alijs substi. Ita dica-
mus in proposito nostro cum domini cardinales successerūt
in locum senatus vt in ca. constantin^o. xcvj. di. sequitur de ho-
nestate papa adhibet consilium cardi. ergo. rē. Facit etiam
glo. in. d. c. Fundamenta. §. Decet. que dicit quod papa non
cogitur petere consilium cardinaliū. Et ideo Albe. de roza.
in rubrica l. de legi. dixit quod papa potest condere leges si
necardinalibus et reprehendit. laurencium dicentem contra-
rium per. l. Humanum preallega. et dicit quod cōmunis opi-
est contra Laurencium et de facto hoc seruatur secundū eum
allegat no. per archi. in. c. vne ad perpetuam. r. c. sunt. quidā
xv. q. j. in ca. quamuis de officio ordi. li. vj. et dicit quod illa
clausula de fratrum nostrorum consilio potius videtur de ho-
nestate quam de necessitate et reprehēdit io. mona. dicentes
contrarium Hoc etiam firmavit idem. Albe. in. d. l. Huma-
num et idem sequitur dominicus in ca. super eo de hereti. li.
vj. papa enim secundū eum est supra concilium. c. significasti
de elec. c. proposuit de concess. preben. r. istud dicit tenere bu-
go. iij. di. leges. Et ad dictū Johan. mona. in. d. c. super eo
dicit non esse sibi credendum quia esset car. tenebat partem su-
am. et dicit hanc eandem responsionem dare ipsum io. mona-
chum. in extrauaganti bonifacij octaui que incipit excommu-
nicamus. vbi voluit defendere quod appellatione clericorum
non comprehenditur cardinalis Dicit vltimo non esse sibi cre-
dendum quia loquitur in causa ppria argu. l. j. l. ne quis in
sua causa et idem etiam sentit fore communem opinionem
pro summo pontifice et idem sequitur dominus Abbas in. c.
Secundo de cleri. nou. residen. et idem voluit ibi Johānes
de ligua allegat Archi. in. capi. ad apostolice. de re iudica-
ta libro sexto. in. d. §. quamuis et est textus multum vtilis

Ubi dicit qd in agendis papa non tenet necessario petere cō
siliū cardi. et istam partem Dicit Johannes de ligua. esse
veriorē in puncto iuris Facit quod habetur xxij. dist. c. j. p
q. Beate eterne vite clauigero terrestris et celestis imperij iu
ra cōmissit z zc. Et sic petro soli fuerunt cōmissa iura vtriusq;
imperij siue cardinalib; et scribit apud matheū .ca. xvi. facit
etiam tex. in. c. saluo. ix. q. iij. Ubi textus Ita inquit Saluo
eniz i omnib; romane ecclesie priuilegio nullus metropolita
nus absq; ceteroz omnium p̄uincialiu; episcopoz; instancia
aliquozum audiat causas et excipit sedem apostolicaz z sic
cum regula sit q; metropolitano teneatur adhibere consilium
episcopoz; p̄uincialiu; sedes apostolica non tenetur et sic
videt q; non tenetur papa adhibere cōsiliū cardin aliū Facit
tex. in. c. cūcta p̄ mundiz in p̄. apostolica sedes sine vllas mō.
in. c. episcopalis incipit ipse. c. cau. z. ca. Ubi sola ecclesia ro.
sua auctoritate valet iudicare de oib;. Et si aliter diceremus
sequeretur q; petrus non fuisset cephas de quo in c. sacro sacro
ta. xxij. d. Facit etiam quia quilibet episcopus regit suam di
ocesim seu prochia sine consilio cōprouincialiu; episcopoz;
ix. q. iij. ca. nullus sed mundus dicitur diocesis z prochia pa
pe. iuxta illud fiat vnus ouile et vnus pastor. Ergo multifor
cius papa poterit gubernare ardua sine cōsilio cardinalium.
Et p̄consequens ponit papa eugenius concedere huiusmodi
bullaz fratrib; de obseruantia z sic multipharie mu. tisq; mo
dis apparet responsio ad illam obiectionez de consilio et con
sensu cardinalium

Occasio secunda eugenij bullam corroborat

Preterea vbiq; papa enūciat et narrat gesta a se inducitur
p̄batio z presumptio iuris et de iure intātum q; nō potest pro
bari contrariū vt in. d. cle. litteris. de. p̄ba. Quz ergo papa in
dicta bulla dicat se illam cōstituisse per viam legis et cōstituti

1014
onis de consilio et consensu cardinaliū facit q̄ ita est et ita p̄
sumit et p̄consequens non poterit probari s̄rium.

Occasio tertia eugeniane bulle confirmatiua

Preterea facit in dicta bulla dicit q̄ huiusmodi bulla emana-
uit ad augmentum fidei catholice ex eo qz religio ordinis mi-
noz nō definit. prestare augmētuz catholice fidei reddatur se-
cura ab omni aduersitate et remoueat q̄ officit et subroget
quod pficiat et nil maneat q̄ f̄trahit fratres. ab alacritate p̄po-
siti aut vllatenus robur sacre religionis impediatur. cause ergo
ex quibz concessa et constituta sunt dicta bulla fuerunt augmē-
tatio religionis et fidei quo casu multa specialia introducta
sunt in fauorem fidei: vt in. c. infidei fauorem de hereti. li. vj.
Et ideo pulchre dicebat io. au. in. c. dilectus el. ij. de simo. q̄
vbiq̄m quis inuitatur ad bonum et illud bonum est de ne-
cessitate salutis tunc quis posset inuitari ad illud bonum. d̄ ā
do sibi pecuniam nec p̄pter hoc committitur symonia ex quo
est bonum necessarium ad salutem Unde potest dari pecunia
infideli vt conuertatur ad fidem. xxij. q. iij. c. pe. sequitur. d.
dominicis in. c. Si quis. xliij. dist. Hodo in p̄posito votum
istoz obseruantius est de necessitate salutis postq̄ est emissū
Et p̄ofessionem fecerunt. c. licet. de. vo. ergo licitum fuit eu-
genio deuiare a regulis communibz iuris positū et etiam a
regula beati francisci vt conseruaret illos in bono q̄ est neces-
sarium ad salutem et potuit et debuit eugenius concedere et
edere bullam illo modo

Occasio quarta rōditam euge- nij bullam approbat

Præterea facit sicut dñō temporali licitū applicare augmen-
tare reor suam ciuitatem et eciam diminuerē secundū exigē-
tiaz temporis vt melius illam faciat custodiri vt est casus in li
ij. §. Si vero. p. præterea quem ad hoc allegat ludo. 20. confis-
lio xlyi ij. Et etiam debet dominus ciuitatis inducere ad ciui-
litatem sue ciuitatis aligenigenas si sunt liberi homines et bo-
ne opinionis vt est tex. in. l. fi. l. de obse. 7 ibi Auge. per illuz
tex. dixit q̄ non valet statutum q̄ viles et infames sint ciues
ciuitatis. et facit tex. in. l. Si quis seruo. l. cōmunia de ma 9
nu. 7 ibi dixit bal. per illum tex. q̄ ciuitas est replenda liberis
hominibus et non seruis et in. l. ff. so. matri. dixit idem Bal. q̄
ciuitas est replenda liberis legitimis et non bastardis quia
sunt infames et viles. ita accomodate Et multo forci⁹ dicim⁹
in proposito q̄ religio debet abundare vris obseruantib⁹ vt de
monstrent verbo opere et exemplo Ut in. c. cum ad monaste-
rium. §. prior de statn. mo na. Eum ergo eugenius ista confide-
rauerit quia pro amplianda regula Francisci ppter obseruan-
ciam manutenendam h̄ fecit sequitur necessario q̄ papa potu-
it et debuit huiusmodi bullā pmulgare et concedere.

Occasio quita bulle assertiua

Præterea facit illud q̄ scripsit pulcherrime seuerin⁹ Boeci⁹
in tercio de consolatione philosophica vbi natura respuit vt
p̄ria queq̄ iungantur neq̄. n. sibi solent diuersa sociari. ius et
ratio abhorrent in vnitate difformitatem et diuersitatem. vn-
de vnuz inessentia debet esse vnum in apparatu et forma exte-
riori. c. Deus qui ecclesiaz suam noua prole fecundat de vita
7 ho. cle. c. in nona. xvj. q. vñ. 7 voluit lex q̄ inuenientib⁹ iure
diuerso non habeat locum ius accrescendi. l. sed cum patros
no. ff. de. bo. poss. non enim debent iungi quibus studia sunt
diuersa de. de. electi. et ibi dicunt scribentes quod male se so-
ciant artiste et iuriste Et faciat etiam illud quod scripsit Li-
cero in suis familiaribus epistolis in epistola. li. i. ita incipi-
ens piucunde animaduertenda sunt in ciuitatibus que apud

Platonem nostruz scripta sunt diuinitus q̄les principes esset
tales solere esse ciues et apud Boetuz tu ore platonis sanx
isti beatas fore respublicas si eas sapientes regerent ⁊ ⁊c. ⁊
tex. aureus hieronimi in. c. precipue xi. q. ij. ⁊. d. c. cuz ad mo
nasteriuz. s. prior. Si ergo dominus eugenius considerans re
gularem obseruantiã istorum fratrum prouidit p̄ ipsam suã bul
lam q̄ dictis fratribz preeset vicarius generalis obseruans ⁊
q̄ conseruaret eos in obseruãtia regulari. quia omnes capiunt
exemplum a suo superiori quia q̄les principes sunt tales et ci
ues q̄ verbum protulit Plato afflatu spiritus sancti simile di
cebat Bal. in Rubrica de controuer. inuesti. q̄ spiritus sanctus
posuit in ore pretoris illa verba videlicz q̄ metu gestuz est nõ
habebo ratũ. allegat fratrum raymũduz de pena forti. In ma
teria iuramentoz. Sequitur ergo q̄ eugenius potuit et debuit
talem bullaz concedere ne si illi religiosi viri gubernarentur
per nõ obseruãtem laboretur obseruãtia illa In latiorẽ vi
tam q̄ omnino est obfuidũ Sicut ergo ius reijcit diuersos
habitus in simul coniungi. multo forci⁹ videtur prohibere eũ
dem habitum in apparatu et diuersum in vita et obseruancia
coniungi ergo et ⁊c.

Oratio sexta ex fratrum precati bus bullam verificans

Preterea facit eugenius dicit in. d. bulla suadentibus nobis
nonnullis etiam sacre theologie p̄fessoribus et probis ipsius
religionis viris suasionis nostre p̄posituz laudantibus assen
tientibz et idipsũ cõsulentibz Unde ex istis verbis outur ele
gans dispositio. l. humanum de leg. que dicit q̄ imperator cõ
dit legem generalem de consilio senatoruz et p̄cerum ⁊ in aũc
habita. L. ne fili⁹ pro pa. in ⁊ habita deliberatione abbatum
ducum et p̄cerũ Unde. d. eugenius adhibuit in constitutione
huius bulle magnos in theologia magistros et probos hui⁹
religionis viros laudantes assentiẽtes et consulẽtes quo casu

videtur quod non tam ipse eugenius quaz etiam ipsi fratres
ordinis consenserunt huic derogationi regule francisci et por
testati generalis ministri quo casu emptum hora. longa pre
ce ferte magistrum. Unde potuit hoc facere papa cōmunica
to consilio magistroꝝ theologie fratrum minoruꝝ ipsius ordi
nis. Juxta illud quod no. glo. in. ca. delictuꝝ persone de reg.
iur. l. vi. et in. ca. cum dilectus de ordi. cogni. et in. l. iubemus
nullam. l. de sacro sanc. ecclesi. et glo. in. l. Si quis in tantā
L. vnde vi. vbi licet prelatuꝝ nō possit preiudicare ecclesie ta
men cōmunica to consilio capituli poterit preiudicare. Eodē
modo videtur dicendum in casu nostro et multo forci⁹ quod
potuit papa cum illis religiosiꝝ fratribꝝ dicti ordinis et sacre
theologie p̄fessoribus derogare cōstitutionibꝝ consuetudinibꝝ
bus et priuilegijs ipsius regule francisci maxime quia pape
non potest dici cur ita facis vt habet in capitulo in memoriaz .
xix. di. et maxime quia papa indicta bulla asserit se p̄ experiē
ciam didicisse quod ex illa institutione vicarij generalis pa
ratur quies ipsis fratribꝝ obseruātibꝝ tollitur materia q̄
gandi prestatur opera sacris studijs et plurima bona accesser
unt religioni cristiane ex eorum vita exemplari et maiora bon
na sperentur euenire in futurū domino concedēte Sequitur
quod cum dominus Eugenius per experientiam didicit hoc
que est rerum magistra et omnis cura religionum est tendere
ad huiusmodi que resulant ex ista institutione et ex ista bul
la concessa istis fratribꝝ obseruantibus. Quid ad huc ege
mus testibus vt scribitur in passione dominica. experientia enī
est rerum magistra. vt dixit textus in capitulo quā sit de ele
ctioni. libro sexto et capitulo cupientes eodem titulo et libro
in principio. et capitulo statutum de rescrip. libro sexto omnis
enim religio tendit ad huiusmodi fidem ad quam p̄ experiē
ciaꝝ inducit institutio dicte obseruātie. Juxta illud quod scri
bitur de cōsolatione philosophica in terciō omnis iquit mor
taliū cura quā st uidiōꝝ multipliciū labor exercet diuerso q̄dē
calle p̄cedit sꝫ ad vñū fineꝝ beatitudinis nitū puenire et in. j.
eneidos p̄ varios casus rē. Quid ḡ amplius est pugnandum
super hoc seruetur bulla ex qua est salutaris cristiane religiōi.

b

Obiectio in occasionem

Et si quispiam dixerit amice papa ista asserit ex eo quia sic ei narrata et dicta fuerunt. ergo oportet docere de veritate precium ut. c. sup litteris de rescrip. l. p̄scriptione. l. et si legib. L. si contra ius vel vti. pub. doceant ergo fratres p̄dicti narrata idicte ta bulla. l. j. in ver. dicatur. Et p̄bat per glo. ff. si quadru. pau fecis. dicat. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eoz. c. nō est de. consue. li. vj. Ubi sunt glo. elegantes tex. in. l. ij. §. docere. ff. vi. bo. r̄p. cū si. ad hoc potest responderi sufficienter videlicet i ista bulla nō potest cadere surreptio nec ignorātia ex eo. quia papa dicit ex certa experientia didicimus bene attestat defacto suo iuxta illud ipsi ex ore eius audiimus ut scripsit in passione dominica quo casu est standum verbis quia narrat visa et didicita a seipso. ut in cle. litteris de p̄batio §. zc.

Obiectio secunda ad occasionem precedentem

Secundo papa dicit ex proprio nostro motu ut in capitulo motu proprio de p̄beñ. li. vi. Item etiam quia papa istam bullam fecit per viam legis et constitutionis. Dicit enim statum decernum et ordinamus quo casu sequitur regula elegans tradita per cy. in. l. rescripta. L. de precibus Imper. offe. et in. l. si. L. si contra ius vel vti pub. et d. anto. in. c. que in ecclesiarum de consti. et refert ludo. ro. in commento. l. si vero. §. de viro. ff. sol matri. quod in quatuor dixit Innocen in. d. ca. que in ecclesiarum quia p̄ceptus semper presumit ex iusta causa moueri. procedit quando condit legem generalez vel ad nullius preces scribit. quia tunc presumitur ex iusticia moueri argu. l. j. L. de peti. bo. subla. li. r. et d. c. si motu proprio Vodo in proposito nostro concurrunt duo scilicet motus proprius et alius scilicet quia per viam legis et constitutionis dicitur sequi quod non potest allegari surreptio aut iustitia aliqua.

Incidētalis obiectio et respōsio

Et cum dicitur q̄ motus fuit ex ignorātia ignorauit enī regu-
lam illius sanctissimi patris fratris Francisci. Respondeo h̄
tollit ex dicta bulla duz dicit ex certa nostra scientia quo casu
papa scripsit ex certa scientia videtur dispensare vt in. c. veni-
ens de filijs presb. ca. diuersis fallacijs de cleri. cōui. c. ij. de
scism. a. litem vlpianus. ff. de excu. in. l. quidaz cōsulebant. ff.
de re. iudi. l. miles. l. de imp. et suff. cit. exprimere aliquid p̄ q̄
possum? presumere q̄ papa habuit certaz scientiā. vt est glo.
sing. in cle. 2. si p̄cipalis de rescrip. et in casu nostro p̄bis ex-
p̄ssis scripsit ex certa scientia. q̄ sequitur papā dispēsasse. Faciat
qd̄ voluit bal. in. l. ipetrata. l. sen. restin. nō poss. 2. in. c. j. i. ti-
tulo p̄ q̄s fiat iuesti. in. v. si. fen. Et p̄ cōsequēs si aliq̄ erant que
posset obstare huic bulle sublata sūt ex illa clausula c̄te sciēte.

Occasio septima

Preterea eugenius nihil noui idurrit vnde nouū gen^o fratru in
religiōe frācisci nō p̄duxit. s; ipsū sacru z venerāduz cōciliuz
p̄stancie. Et ille diuinus p̄iceps marti^o qui^o auctores fue-
re Et si dicat doce amice de illis ista sūt p̄ba enucliatina doce
de dispositiōe martini qz ad h̄ respōdeo satis esse postq̄s papa
ea enunciat et de eis facit mencionem vt in capitulo si papa d̄
p̄uilegi. lib. 10. vj. 2. in cle. litteris de proba. Et etiaz facit glo.
in. l. admonēdi. ff. de iure in 2. q̄ ibi voluit barth. 2. bal. 2. q̄ vo-
luit idē bal. i. l. j. l. de epi et de. 2. ideo stabit assertiōi pape 2.
p̄cōsequēs eugenius illud q̄ iā antea factū z gestū fuerat p̄ con-
ciliū 2. p̄ martinū f̄sultauit 2. reposuit i. executiōez et effectū et
p̄cōsequēs nō fuit eugenius qui nouaz p̄lez in regula Frācisci
p̄duxit Et ideo statuta eoruz que sunt in cōsilio sunt seruāda
quia spiritus sanctus loquit per ora eoruz qui sunt in concilio
ca. si ille. l. di. vbi dicitur quicquid contra illozū dispositiōez
nez diffinicionem in quibus spirituz sanctū credimus locutū.

b 2

Ideo seruanda sunt que a sanctis patribus in concilio consti-
tuta ordinata et statuta sunt et sic cum isti fratres qui non sunt
observantes non debeant habere prelationem supra observantes
Immo sunt ammouendi ab officio prelationis. c. cum ad mo-
nasterium ad si. de sta. mona. vbi si puaricator ordinis fuit aut
contemptor seu negligens aut remissus pro certo se nouerit non
solum ab officio deponendum sed alio modo secundum regulam
castigandum. tamen offensa non solum propria sed etiam aliena de su-
is manibus requiratur. competit enim ipsis observantibus regu-
lam quod ex ipsis sit et eligatur generalis et eodem modo omnes
prelati dicti sacri ordinis instituantur ex ipsis fratribus obseruan-
tibus cum sint eiusdem obseruancie quo ad ipsos observantes
et debeant esse observantes ut in. d. c. cum ad monasterium. §.
abbas vero. Et debet talis prelatus esse in obseruancia regula-
ri nutritus ut antea in ea regatur quam regat aut antea discat quam doceat.
l. viii. di. si officia. et de elec. c. cum in magistrum qui regularem
obseruanciam verbo demonstrat et exemplo Et ista erant que
posuerunt adduci in fauorem bulle pro ipsis obseruantibus con-
tra ministrum generalem ordinis Beati Francisci nunc respon-
det supra dictis obiectionibus.

Fratres obseruancie nomine gau- dentes bullati fratres et non regu- le sancti francisci nuncupentur

Ideo istis mature discussis et examinatis apparebit indubie
veritas huius consultationis Et licet ista sint satis colorata et
aparentia tamen casum nostrum non attingunt Ideo aduer-
sa sententia mihi videtur substantialior videlicet posito quod
papa potuerit illam bullam per viam constitutionis concedere ta-
men uiuentes secundum dispositionem illius bulle non dicuntur
esse fratres ordinis sancti francisci Sed dicuntur esse fratres
secundum regulam bulle et ex regula dicuntur fratres Et quod

illa bulla produxit nouaz plem et nouum genus fratrum in re-
gula Beati Francisci. licet non secundum regulam Francisci
ostendo ad oculum.

Dicitur possibilitas ex fratruꝝ pre- dicatoꝝuꝝ restrictione ostenditur.

Nec est mirum. quia deus gloriosus ecclesiam suaz noua ple-
fecundet. vt dixit tex. in. c. deus qui de vita et ho. de. ad hec
allego elegantem doctrinā pau. de liza in cle. j. de elec. Dicitur
tis quod fratres predicatorum pfitentur regulaz beati Augu-
stini ⁊ tamē per cōstitutionem se adeo restrinxerunt q̄ fecerūt
nouam regulam et appellatur de ordine predicatorum sancti
dominici.

Argumentum primum quod sunt noua ples et nullatenus fratres sancti Francisci.

Hoc presupposito Arguo sic omne accidens formale adueni-
ens enti illud qualificat et reponit inesse suo specificato et di-
uerso ap̄imo et ab illo fit denominatio. et ad hec allego du-
as glo. sin. in. c. admonere xxxij. q. ij. ⁊ c. presbit. lxxij. di. q̄
dicunt quod licitū est comedere sanguinem illis diebus q̄bus
licitum est comedere oua. licet tunc non sit licitum comedere
carnes quia mutata forma videatur mutata rei substantia et
ē illa forma accidentalis ⁊ illas duas glo. reputauit sin. d. abb. i
c. consuluit de iude. Dicens q̄ licet iudei possunt reparare an-
tiquas sinagogas non tamen possunt p̄ciosiores facere q̄ tūc
viderent nouū edificiū erigere. Faciat ad h̄ glo. elegās i. c. sta-
tutū de elec. li. vj. iuncto. c. l3. e. ti. et libro que dicit q̄ dispositi
b 3

1014
tio legis loquens de ecclesia prochiāli nō habet locū in ecclīa
prochiāli collegiata q̄ illa qualitas collegij addita ad ecclē
siaz prochiāle facit illā videri diuerse speciei p̄pter illaz quali
tatē sup̄ additam. Faciat q̄ voluit egidius quē omnes sequū
tur in p̄hemio decre. vbi dicit q̄ licet rector vniuersitat̄ scho
laris sit nō tamē venit a p̄ellatione scholar̄ q̄ qualitas recto
rat̄ facit illū videri diuerse speciei. Faciat quod dixit idē abb.
in ca. bone. de postu. prela. et pleni⁹ in rubrica de vita et hon.
cleri. Vbi dicit q̄ a p̄ellatione clericor̄ non veniūt canonici
in materia exorbitante ex eo quia illa qualitas canonici diuer
sificat nomē clericis. vt non cōp̄bendat canonicum. Faciat
solemnis tex in. l. ius civile. ff. de iusti. et iur. Vbi p̄batur q̄d
quociens additur vel detrahatur iure naturali tunc efficit ius
civile. Et ideo dicit ibi Bal. q̄ quociens addit libello q̄litas
alia dicitur nou⁹ libellus et diuersus a primo q̄d dictū fuit ori
ginalit. Snil. de cu. ribi etiā dicit bal. q̄ tollens clusā de vno
loco in alium dicit nouam clusā facere et sic alteratio loci di
uēficat ens. arg. l. si cui. ff. de futu. Faciat pulchra doctri
na Bal. in. l. ex placito. C. de re. pmu. vbi dicit papa cōfirmā
uit statuta spoletī. an dicantur esse statuta spoletana an papa
lia a deo q̄ trāsgressor dicatur esse trāsgressor statutor̄ papa
lium et decidit q̄ si papa cōfirmat vt eā specifica tunc dicitur
esse statutū papale. Et pōit exemplū qm̄ statutū dicitur esse
q̄ pater possit relinquere filio spurio. tale statutū dicitur esse
ctum papale p̄ confirmationē. Faciat quod voluit Bal. in. d.
l. ius civile. Vbi dicit q̄ si papa cōmittit casum ordinario ad
dendo ad formā iuris cōmunis et illa adūcio et illa qualitas
facit illum esse de ordinario delegatum allegat no. in. c. cū ali
quibz de rescrip. li. vj. et ibi dicit glo. notabilis quod si superi
or p̄cipit inferiori vt faciat actum quez ille inferior facere pos
terat auctoritate ordinaria dicit tunc facere auctoritate dele
gata quia ipse superior videatur facere. Faciat quod habetur
in. c. hū qui auctoritate. de p̄bendis li. vj. Et ex istis p̄a red
dit illa maior q̄ q̄litas adueniens enti illud q̄lificat et facit il
lud cēseri alteri⁹ effectus. Sed eugenius p̄ istam bullā suaz
detrahit et addidit regule beati Frāscisci vt ex tenore ipsi⁹ bul

le appa
et nou
fratre
regul
multis

Prim
nicar
cupat
Imo.
epo. r
mentē
ca prin
tur en
ne ma
mē glo
est no
ideo
diti ē
frat. n
noie d
ferit.
impon
obseru
eos sic
cella no
p̄te vid
ta et li
lari cor
permi

le apparet. Ergo sequit̄ q̄ p̄durit nouas plē in regula fr̄ncisci
z nouū gen^o ordinis et p̄ p̄sequēs viūtes fm bullā p̄dictā sūt
fratres ex bulla et nō fm regulā Francisci q̄ alterata est illa
regula Quod autē addat et detrahat ad illā regulā apparet ex
multis

Nomen obseruantie est nomen gloriosum ⁊ nō humilitatis Argumentum secundum

Primo in ipsa bulla alterat̄ nomē illoꝝ fratꝝ et dicit eos esse
nūcupatos fratres de obseruātia ⁊ firmat ⁊ disponit illā nūc
cupatiōez vt appellātur fratres de obseruātia ar. eius q̄ no.
Inno. i. c. q̄ in ecclesiariū de cōsti. ⁊ q̄ no. in de. si sum^o de sen.
exco. ⁊ sic eugen^o alterauit regulā fr̄ncisci q̄ ad mentē q̄ est
mentē ipsi^o sācti viri Fr̄ncisci. Nā in regula sācti Fr̄ncisci cir
ca p̄mū capitulū dicit̄ q̄ nomē fratꝝ est nomē hūilitat̄. dicit̄
tur enī mīozes ex eo q̄ ipse sanct^o vir volebat eos sic vocari
ne maiores appellari p̄sumāt q̄ intētio eius fuit ne vllū no
mē gloriōsū sibi assūmerēt s̄ istud nomē fratres d̄ obseruātia
est nomē gloriōsū ⁊ laude dignū et nomē solēne ⁊ elegans Et
ideo d̄ mentē fr̄ncisci vocati sūt nomē elegātī ⁊ solēni ⁊ sic ad
ditū ē illi regulē p̄ dictā bullā de obseruātia et detrahit̄ nomē
fratꝝ mīoz ⁊ p̄ p̄sequēs est facta alteratio regule q̄ q̄ differūt
noīe differūt effectū ⁊ essētia vt dicit̄ tex. i. l. a. nllō. p̄. q̄ noīe dif
ferūt. effectū carebūt. L. deferri. l. si idē. L. d̄ codicil. noīa enī
imponūtur rebz fm p̄rietatē eaz cū ipsi fratres vocent̄ fr̄es d̄
obseruātia. ⁊ papa eugen^o eos ita vocat et videt̄ in ip̄a bulla
eos sic appellatos p̄firmare. q̄ nō sūt fratres mīozes. et sic nec
cessario seq̄ ē. q̄ nō sūt fr̄es. fm regulā Fr̄ncisci. et sic ex isto ca
p̄ite videt̄ variata et diuersificata regula fr̄ncisci a bulla p̄dictā
ta et ē lōge mirādū q̄ ita p̄mittāt tales viri religiosi se appel
lari contra mentem ipsius francisci nisi dicam^o quod ideo ita
permittunt quia inuitūtur bulle et non regule.

Quod vero sancti Francisci succes-
sore non obediunt cum id sit substantia-
le regule Argumentum tertium

Præterea etiã videt̃ alterata ī alio quia in capitulis regule dicit̃ qđ beat⁹ Franciscus p̃mittit obedientiã domino pape et successorib⁹ canonice intrãtib⁹ et alij fratres teneãt̃ fratri frãt̃ cisco et eius successorib⁹ obedire. Unde sicut ī ip̃a ecclesia tri-
umphantē p̃est vnus cui omnia obediunt et parēt qđ est vnice-
 princeps supremus vt est ipse deus. Ita ī ista ecclesia inferiori
militante est vnus supremus cui omnia obediunt idest ip̃e pa-
pa facit vnū tribunal. cū ihesu christo r̃dixit host. i. c. quanto
de transla. prelato. et apud Jobãnez in apocalipsi est scrip-
tū Audi iherusalez sanctã nouã descēdētes de celo et moyses
domin⁹ fuit. exodi xxv. c. quod oia faceret fm̃ exemplum sibi
mōstratū. et glo. singularis in cle. ad nostrã de hereti. qđ sicut
in ecclesia triumphantē est dare vnū cui omnia obediunt Ita in
ecclesia militante. ita et eodē modo videtur fuisse mēs Fran-
cisci qđ in ordine suo sacro esset vn⁹ cui omnes fratres obedi-
unt. vt supremo iuxta illud ewangelij fiat vnū ouile et vn⁹ pa-
stor de quo p. d. abba in. c. de consti. et per Inno. in. c. qđ sup
b̃ijs de voto ideo fuit voluntas Francisci qđ omnes fratres
obedirēt vñi qui esset successor ipsius Francisci entia aristoti.
iquirente enim nolunt male disponi qđ p̃iceps vnus vt voluit
Aristotiles nec capit̃ regnū duos vt dicit̃ in p̃ma tragedia ses-
nece apud lucanū omnisq; potestas impac̃ies consortis erit et
glo. singu. in. c. nō autez vj. q. j. querit̃ an possint esse duo apo-
stolici. et decidit qđ non quia dominus vnū duntaxat cōstitu-
it. xxiiij. q. j. c. loquit̃ 7. c. quicūq; mouet̃ enim glo. ibi qđ vnica
est catholica ecclesia et vnū est caput Et si aliter diceremus
offenderet̃ ille articulus vnã sanctaz ecclesiam catholicã Si-
cut ergo vnus est pastor eodem modo in regula Frãncisci vn⁹
est franciscus. eo ergo ipso quod cōstituunt̃ duo Frãncisci seu

duo generales ministri offenditur regula ipsius Francisci et
mens Francisci volentis omnes fratres obedire vni qui esset
successor ipsius francisci, adeo quod omnis iniuria omnis de
rogatio facta potestati et iurisdictioni generalis n̄ ministri p̄si
Francisco representato per ipsum ministrū generalez subro
gandum in loco francisci. L. precipimus .xc. dist. Et est diligē
ter ponderanduz q̄d obedire vni precipuo in regula Francis
ci est de substantialibz regule. sed papa ex ipsa bulla sua alte
rauit hoc substantiale vt omnes obediāt successori ipsius frā
cisci. ergo sequitur quod sequētes. Et viuentes secunduz bul
lam nō sunt fratres secundū regulam Francisci. Sed secun
dum bullam quinimo videtur dicendum salua semper tamen
determinatione roma. ecclesie cui me subicicio q̄ papa nō pos
sit disponere et statuere q̄d alterando regulam aliter quā sta
tuit Franciscus q̄d viuentes secundum illam alterationē sūt
fratres secundum regulam Francisci Et ad hoc allego in si
mili tex. conūcta opi. vincē. quā tenet sequitur glo ordi. c. cuz
ad monasteriū. de sta. mo. q̄ papa nō potest dispensare quod
monachus habeat p̄rium. ex eo quia abdicando p̄rietatem
abdicat id q̄d est de substantia et esse monachoruz. et ideo di
cit ibi vincencius q̄ papa nō potest dispēsare quod monacho
us habeat p̄rium eo remanente monacho Sed de monacho
potest facere nō monachum. cor. gerson in li. de cōsilijs euā
gelicis. et faciat quod no. glo. singularis. in. c. non putamus.
de consue. lib. vj. que dicit quod consuetudo. nō potest dispo
nere contra substantiam actus Nam essentia. Et diffinitio ap
pellationis est vt appelletur a minori tribunali ad maius non
posset disponere cōsuetudo contra descriptionez et diffinitio
nem ipsius actus. l. cum precario. ff. de preca. j. r̄n̄f. Ita in ca
su nostro nō posset disponi q̄ non seruantes substantialia re
gule francisci essent fratres secunduz regulam Francisci Sz
ex dicta bulla contingit alterari illud substantiale regule Frā
cisci quod vniuersi fratres regule ordinis francisci obediunt
ipsi fratri Francisco et sic suo successori. Nam secundū illam
bullam nō obediūt vniuersi generali ministro sed certa pars
fratrum videlicet qui dicunt de obseruātia obediunt vicario

generali q̄ eos exāinat. uisitat. mōet. corrigit. recipit et. destituit ut i ipsa bulla p̄tinet. q̄ seq̄tur q̄ talis bulla obuiat regule Frāncisci et detrahāt illi regle. q̄ cū ip̄a regula tribuat vniuersalē obediētā oim fratr̄ dicto generali mīstro ex bulla p̄dicta detrahāt vniuersalē obediētā et q̄ ad ipsos fr̄es noiātos d̄ obseruātia. illā p̄fert vicario generali. Et ideo cū realit̄ istud obuiet regule Frāncisci nō possūt appellari fr̄es regule frāncisci. q̄ si re p̄uaris nec nomē habere merer̄. xxvii. q. ij. c. admonere. si ergo effectualit̄ uiuūt fm bullā pape alterantes regulā Beati Frāncisci. ergo nō debent appellari fratres frāncisci.

Capitula fratrum de bulla nō sunt secundū institutionē s̄cti frāncisci Argumentum quartum

P̄terea p̄gregare synodū generalē spectat ad papā ut in. ex ipsoz. p̄. synodū episcopoz ab hui⁹ sedis auctoritate. z i. c. huic sedi. z i. c. nec licuit nec licebit alicui aliq̄n particularē synodū p̄gregare z i. c. multis instrumur regulis nō debere p̄gregari absq̄ licētia ro. pō. cōcilia. xvij. di. et ideo gl. i. sūma. c. di. dicit q̄ synod⁹ vniuersalis p̄stituit a papa et facit. c. signific. ubi p̄cilia ceperūt auctoritatē a papa.

Obiectio loquax ad argumentū et responsio.

Et q̄b̄ iurib̄ colligit̄ manifestā cōclusio q̄ q̄n cōciliū vniuersale cōgregat̄ ab alio quā a papa dicunt̄ esse cōuētacula et nō dicūt̄ eē cōciliū q̄ regularit̄ cōciliū sortit̄ auctoritatē a papa. licet fallat̄ ibi i casu q̄ loq̄tur glo. sin. c. si dno. lxxix. di. Eodē mō esset dicendū i p̄posito nostro sicut enī vniuersale p̄ciliū cōstituit̄ a papa alit̄ nō ē cōciliū

uz vniuersale. eodē mō p̄stituit capitulū generale ī ordine fra-
tz miorū p̄ ip̄m generalē mīstrū alit nō poterit appellari gene-
rali p̄gregatio et quia si alit fieret habēdo respectū ad regulā
frācisci dicerent quedā p̄uenticula s; habito respectū ad dispo-
sitiōez p̄stitutionē pape nō dicerent p̄uenticula. Cū disponit
in illa sacra regula q̄ generale capitulū celebrēt sic a generali
mīstro fuerit ordinatū. cui mīstri et custodes int̄ eē debeāt p̄ ip-
sis dūtaxat generalē mīstri eligē. potestas tribuat ita formali-
ter cātat reglā frācisci. **Q**uō p̄ istū vicariū generalē p̄gregatio
fit certoz fratuz nlla īterueniēte auctoritate mīstri generalis et
eligit vicariū generalis et talis p̄gregatio facta p̄ ip̄m vicariū
dicit generalis p̄gregatio habēs vi capituli generalis. Certe
aut ista p̄gregatio facta p̄ vicariū ē fm regulā traditā a frācis-
co aut ē fm regulā bulle. Nō est fm reglāz Frācisci. Quia frācis-
c⁹ voluit q̄ capitulū generale debeat celebrari eo mō q̄ fuerit
ordinatū a generali mīstro iste vicariū nō ordinat et p̄gregat
ex ordinatiōe mādato mīstri. q̄ nō est talis p̄gregatio secūduz
dispositiōnē regle. Et p̄sequēs nullā habz viz capituli gene-
ralis. **A**ut dicim⁹ q̄ ista cōgregatio habz vim et fortit̄ robur
ex bulla edita ē in v̄itate et tūc seq̄tur q̄ quicqd̄ ī tali ordinati-
one fuerit ordinatū et sancitū erit ex bulla et auctoritatē sortie-
tur ex bulla nō aut̄ ex regula. Immo ē p̄tra mentē et volūtātē
et exp̄ssā ordinatiōez frācisci. **S**eq̄tur ex h̄ apto ore q̄ ille vicariū
elect⁹ ē et assūit vigōrē ex bulla q̄ p̄gregatio illa habeat
vim capituli generalis et eodē mō electio habeat vim ex bulla p̄
consequēs apparet q̄ p̄ mentē Frācisci illud fuerit statutū
q̄ sit p̄ ordinatiōnē fratuz ab eo. **E**t si dicat q̄ sufficit q̄ ista cō-
gregatio fiat auctoritate pape q̄ ē maioris auctoritat̄ quā sit
ip̄e mīster generalis vt i. c. si. romanorū. xix. di. ad h̄ respondeo
p̄cedēdo q̄ maioris auctoritat̄ est papa quā sit mīster gene-
ralis. sed istud ē p̄ mentē et dispositiōez Frācisci. et nō fm reg-
ulā Frācisci sed fm bullaz ordinatā a papa. sit q̄ vicariū pa-
pe et nō sit vicariū mīstri generalis q̄ eū nō constituit et non
sit vicariū factus a capitulo generali ordinis et regule beati
Frācisci. papa enī mīta p̄t. Nā p̄t eq̄re q̄drata rotūdis vt vo-
luit bolli. et ī toto et ī parte p̄t derogare regule frācisci. **S**it q̄

vicarius ꝑ ordinatiōes frācisce et caueāt domini obseruātes
doctrinā glo. in. c. nō est q̄ voluit q̄d q̄n papa nō dispensat ex
iusta causa q̄ debet intēuēire. vt i. c. p̄ venerabilē ꝑ. diuersis
causis in spectis q̄ filij sint legi. Ille cū quo dispēsāt nō est tut⁹
in tribūali ei⁹ q̄ nihil ignorat ⁊ p̄cōsequēs ex hac bulla alēta
est regla frācisce et effectra ē noua. ples nō cogitata a frācisce.

- Nomē vicarij generalis ē velatū**
- **nomē ministri generalis ⁊ nomē
vicarij puincialis velatū nomē
ministri puincialis**
 - **Argumētum quitum**

ꝑterea faciat ⁊ ad hec accurate aduertat dñs iudicans ista
enī nominatō vicarij ē q̄dam simulatio qz cuz rectā via noluis⁹
fēt fraudare potestātē ⁊ aucto. ministri generalis venerūt via ob
liq̄ ⁊ idirecta honeste. n. nō potuissēt p̄curare vt fieret vn⁹ alē
generalis minister q̄ haberet totalē p̄lationē supra ipsos fra
tres obfuantes. nec rite. nec recte aut iuste potuissent p̄cura
re inuenta est via vt fiat vicarius generalis quo casu succedit
doctrina glo. que voluit in. l. j. L. de p̄uile. scola. lib. xij. q̄ q̄
dam. d. Doff. cū non posset assumi in potestatez bononi. Fe
cit se. assumi in defensorez bononiensem q̄ facere non potuit
quia fecit fraudem de nomine ad nomen. ⁊ glosa in. capitulo.
pleriqz. xiiij. q. iij. dicit q̄ sepe numero fit fraus de nomine
ad nomē quia mulier non possit de iurefide iubere constituit
se principalem debitoricem. l. q̄uis. ff. ad velleia. xxxij. q. v. c.
mulierem et cum mulier non possit donare fingit se vendere.
lege. Si spon sus. §. Circa. ff. de dona inter virum et vxorē
⁊ et ideo Bal dus arguit contra magnatem in lege non dubi
um. ff. de legi prohibutum ex dispositione statuti acquirere in

mobilia ipse facit acquiri per alium. puta per famulum quia
videtur in fraudem legis hoc facere et q̄ voluit idem bal. in. l.
si mancipia. L. si quis alteri vel si et in. l. si vt p̄p̄ois. L. de rei
v̄e. 2 in. l. cum ipse. L. d. 5̄ empt. et in. l. j. L. si seruus exre. vbi
arguit contra prelatos ementes. de pecunia ecclesie 2 interpo
nentes nomen alterius et facit. c. i. 2. c. inquirendum. de pecu
lio cleri et quid voluit aug. cōsilio. cclxxx. et ideo aug. arguit
in. l. qui solam. ff. de serui r̄nsti. p̄dio. contra nobilem histrio
nem gonellam qui super quodaz curru pleno terra ferrariēse
iurtauit territorium Verone sibi phibituz allegando se pone
re pedes in territorio ferrariensi dicit potuisse puniri. quia in
fraudem statuti et legis hoc fecit. l. fraus. ff. de. lega. Ideo vi
detur Dicendum q̄ in fraude 3̄ regule fuit pcurata bulla appo
nendo nomen vicarij qui reuera est generalis cōstitutus a pa
pa Et cōcedo. q̄ papa potuisset facere istū vicarium esse gene
ralem ministrum quo ad ipsos obseruantes est. n. sibi cōcessa
potestas celestis et terrestris imperij. sed eis fuit visum inho
nestum ideo videntur p̄nūciasse illud nomē vicarij Quod autē
ita sit suadetur ratione hoc modo iste vicarius generalis ean
dem habet potestatem quā habet generalis minister visitat
publice et priuate monet corrigit absoluit carcerat et et cōmu
nicat constituit officiales destituit liberat a penis et absoluit
inuocat brachium seculare recipit ad ordinem et ad p̄fessionē
Bacias cōcedit fratres recipit collocat et expellit per censu
ram ecclesiasticam compescit cōgregationes et cōgregationē
retinet licenciat ad ordines sacros fratres habilitat ad predi
candum. et ad confessiones audiēdū. cōgregat vicarios et di
cretos quarumlibet vicariarū. Et puinciarū. sibi subiectarum
et capitulariter facit eos cōgregari vt facultatem habeant fa
ciēdi omnia Et singula que de iure et cōsuetudine et priuile
gijs possunt facere eiusdez ordinis fratres in eoz generali ca
pitulo congregati. Et p̄cipue elegendi vnū religiosum in eoz
solemni generalem vicarium que verba formaliter dant po
testatem p̄lacionez q̄z ac prerogatiuā cōferunt illi vicario ge
nerali quā habet generalis minister. et percōsequens effectua
liter et esencialiter est minister generalis quo ad fratres obf

1210
nantes velato nomine vicarij expressi licet ergo in bulla expa-
mat vicarius generalis. tamen est velatum nomen ministri ge-
neralis. ergo stante regula francisci non possunt esse duo Frā-
cisci sicut nec possunt esse duo apostolici. ergo talis bulla ap-
ponit scisma ad inconsuetam Regulam beati Francisci Ideo
non dicitur ille vicarius generalis secundum regulam Fran-
cisci sed secundum bullam pape est reuera minister generalis
quo ad fratres obseruantes Et ad hoc diligenter cōsideretur
quia in dicta bulla dicitur statuimus ordinamus. et decerni-
mus vt deinceps vicarius generalis rē. quia illud verbum de-
inceps importat rem nouam et nouaz ordinationez quasi pa-
pa velit (illud quod ante hac nō fuit promissuz) scilicet quod
constitueretur vicarius generalis qui congregaret capituluz
et faceret illa congregacio illud. quod cōsuevit facere totum
capitulum generale sancti Francisci de iure consuetudine et
privilegio Simile dicim⁹ de ista dictione decetero. vt in cle-
men. in verbo decetero. de summa tri. Et quo inferitur quod
illa verba apposita in bulla prefata dum dicunt inherētes con-
stitutionibus. et statutis concilij. et pape Bartini nō sunt ve-
ra. et sic illa bulla est sibi contraria Et pconsequens est suspec-
ta quod tanta veritate fuerit concessa. et sic apparet quod eu-
genius produxit nouum genus fratrum et nouam plem reli-
giosorum. Et sic dicta bulla derogat potestati et prelacioni
generalis ministri.

**Vicarius est papalis auctorita-
tis et non prouincialis vel genera-
lis vicarius**
Argumentum sextum

Preterea faciat. in dicta bulla dicitur quod debeat conuoca-
re vicarios rē. que verba auferūt generali ministro potestatem

congr
sic pa
fact
in ca
episc
prefe
it mul
pinto
dicio
risdic
libro.
ter a
dem
milia
bus. e
quib
nos q
deur
testar
papa
gandu
quod
ti ip su

Et si d
prefec
Primo
Barolo
imola
deo alle

congregandi. et conuocanduz illos vicarios. et ministros Et
sic papa detrahit potestati ipsius generalis et percō sequens
facit nouam regulam. vt dicta le. ius ciuile. hoc decidit text⁹
in capitulo de prescrip. vbi dicitur quod si abbas prescribit i⁹
episcopale. in aliquo loco. quod videtur totuz illud ius quod
prescripsit abdicare ab episcopo. quo ad illum locum. et dixit
it multum eleganter dominus Petrus de Aucharano. in ca
pitulo nonit de. indi. quod si aliquis prescribit speciem iuris
dictionis in loco. videtur illam speciem abstrahere. a totali iur
isdictione ordinarij. et Augustin⁹ in. l. ij. C. de cano. presta
libro. decimo. Dicit quod si vnus officialis eligitur speciali
ter ad vnum officium. quod per illam specialem electionē vi
detur sublata omnis potestas de eo quod sibi est specialit⁹ cō
missum alijs rectoribus vniuersalem iurisdictionem habentib⁹
bus. et per hoc dicit. Quod cum in ciuitate perusij sint quidā
quibus data est specialiter potestas contra bannitos perusi
nos quod per hanc specialem commissionē iurisdictionis vi
detur derogatū omni iurisdictioni potestatis capitanei et pos
testatis perusij. Ita dicamus in proposito nostro. quia cum
papa specialiter concedit vicario generali potestatem congre
gandi capitulum. Et elegendi vicarium generalem sequitur
quod illam aufert generali ministro. Et sic derogat potesta
ti ipsius ministri.

Obiectio in argumentum et Responsio

Et si dicatur quod in contrarium facit lege prima. C. de offi.
prefec. vrbis. et quod ibi voluit Bartolus quia respondeo.
Primo illa lege prima non probat id ad quod eam allegat
Bartolus vt plene hoc declarat dominus meus Johānes de
imola. in. l. ticie. textores. ff. de legat⁹ primo. Secundo respō
deo allegando elegantes doctrinas Bal. in le. j. de officio p⁹sul.

Ubi dicit quod quociens illa specialis commissio Jurisdictionis non confertur alteri ut inferiori. Tunc semper abstrahit ab vniuersali iurisdictione et ponit exempla optima ut potuit videre dominus iudicans. Sed ita est in casu nostro quia dominus Eugenius contulit illam potestatem congregandi capitulum et elegendi vicarium generalem eodem modo quo pertinet generali totius ordinis cum prolationibus competentibus capitulo generali tam ex iure communi quam consuetudinis quam priuilegiis legiorum et quod generalis minister teneatur infra triduum confirmare talem vicarium electum alias sit vicarius auctoritate papali et apostolica. et sic liquido apparet quod illa specialis commissio congregandi et elegendi non datur illi vicario et congregationi tamquam inferiori quinimo tamquam equali ita quod si non velit confirmare talem electionem ministri generalis valida est talis electio et ille remanet vicarius auctoritate papali et consequens generatio vnius est corruptio alterius hec ergo potestas collata illi vicario quo ad congregandum et eligendum vicarium videtur adempta ministro generali. Et ista videtur pura veritas Argumento. c. non ne. de presumptio. xxv. di. c. qualis. l. maritus. l. de procur. l. cum preter. ff. de iudi. cum si. illa enim bulla non tendit ad aliud nisi ad detrahendum potestatem et prelationem generalis ministri quare Franciscus gloriofus contulit suo successorum erga omnes sui ordinis fratres prohibuit itaque illa bulla prelationem ministri generalis quare ex regula habet super ipsos fratres nuncupatos de obseruantia. et per consequens dicta bulla detrahit partem obedientie contra ipsum generalem ministrum quod est essenciale in quocumque sacro ordine et quacumque religiosorum regula omnis enim regula religiosorum tendit ad finem obedientie est enim signum arriolandi nolle obedire et obedientia preferatur victimis. ut dicitur textus in capitulo sciendum. viij. q. j. et gl. iij. q. j. in summa et habetur primo regum. c. xv. et ecclesiastici. c. iij. Et per consequens per dictam bullam derogatur est dicte regule Francisci et producta noua progenies preter voluntatem et provisionem et confirmationem Francisci. Unde potuisset afferri in medium illud quod Virgilio venit in mentem in buccolicis in sexta egloga

ga dum dicit. Jam noua progenies celo demittitur alto.

**Vicarij subiectio ē ex bulla euge
nij et non ex mente sancti fr̄ncisci.
Argumentum septimū**

Præterea faciat in præfata bulla dicitur provinciarū sibi subiectarum sensit enim papa quod ille vicarius generalis debet congregare ministros et custodes prouinciarū sibi subiectarum quo casu euz dicta bulla emanauerit euz tanta delibet ratione vt fuit argumentatus pro parte cōtraria superius. videtur quod papa p̄ illa verba. subiecerūt vicario prouincias per id quod voluit. Inno. in. ca. cum ab ecclesiarū de officio ordi. Scirem nunc libenter a quo iste vicarius habet particulares prouincias sibi subiectas dic istud a regula fr̄ncisci. istud sibi non compet. quia ex regula omnes fratres vniuersales debent obedire francisco et suo successori qui est generalis minister. Ergo necessario sequitur dicendū q̄ ex bulla Eugenij v̄ dicat sibi talem subiectionez videtur euz offendere mentes pietas quod vindicare velit iste vicarius generalis ratione subiectionis prouincias ordinis Francisci. quas francisc^o sibi arrogauit et violare. et scidere regulā contra dispositionez Francisci vnde posset sibi dici. non illi imperiū pelagi. vt scribitur in primo eneidos Et est etiam diligenter ponderandum quia illa verba prouinciarū subiectarū violant regulam sancti Francisci. quia in ea regula dicitur quod generalis minister sit seruus. Et dominus Eugenius non vocat istum vicarium seruum sed dominū et principem prouinciarum quod est contra regulam et mentem Francisci. Et sic ex isto capite videtur alterata regula a deo quod ista progenies fratrum de obseruantia dicitur noua et aliena a regula et ordine francisci.

Vicarij confirmatio est quedam

tacita a veris prelatiſ franciſci exemptio.

Præterea faciat quia in dicta bulla dicitur quod ipse generalis minister teneat infra triduum a die presentationis sibi facte confirmare ipsum electum concedendo et committendo vires suas dādo sibi liberā auctoritatē et potestatem omnimodā facultatez suarū per omnes et singulos fratres de observantia. Ista sunt formalia verba bullæ sed indubitanter ista confirmatio est quidā collocatus et fictus modus tollerandi prelationez ministri generalis contra mentem et regulas franciſci. quia cum isti fratres observantes non vellent subditi esse generali ministro introducti erunt hunc novum exemptionis modum. ceci enim viderent quod ista confirmatio fienda a generali ministro est quedam tacita exemptio et est contra omnem iuris dispositionem loquentes de confirmatione electi. Confirmatio enim electionis requirit iuris solemnitatem in capitulo fe. de. elec. li. vi. Et requiritur quod superior se informet de modo et forma electionis et de persona et meritis et sufficientia electi. si generalis minister tenetur confirmare infra triduum velit nolit quia elapso triduo est confirmatio auctoritate apostolica et papali. ad quod dominus Eugenius contulit hanc auctoritatem confirmationis ministro generali. Primo ista confirmatio est contra omnem substantiaz confirmationis et requisitoz a iure. posset ei opponi contra formam electionis et contra personam electi. in capi. de elec. li. vi. Sed isto casu nihil opponi potest. Quia ergo superioritatem habet generalis supra istum vicarium ut cum confirmet invite: nullam scilicet habet quinimo videtur quedam velatio officij generalis quod ille electus vicarius habet. voluerunt enim cooperire quod ille vicarius esset in veritate minister generalis. et inveniunt illum velatum modum dicendi quod est generalis vicarius. Cum ergo nullam habeat essentiam confirmationis. ergo non est confirmatio et percipiens sequens generalis nullam habet superioritatem erga istum vicarium

carium
media
ditur.
tio ele
enim p
dicatur
quod se
in temp
ter. ena
om. ind
et ibi d
et ibi d
dato s
nō hab
legard
in cōsil
cōsilio
tio effe
teric ha
carium
nō me
re gene
de mo
ta bull
tem gen
general
ribus e
si non p
inconse
ctionem
senie co
firmatio
aminon
Ideo no
rez effe
tur effe

carium. Et sic non est iste vicarius subiectus Francisco sed im-
mediate est subiectus romão pontifici. quod etiã clarus ostē-
ditur. cognoscere de iuribus electionis et de persona et meri-
tis electi requirit altiorē indaginem quam trium dieruz. nō
enim potest in tam breui tempore cognosci iurta illud quod
dicitur in capitulo cum litteris de in integrum resti. vbi dicitur
quod sententia pape fuit retractata ex eo q̄ fuit lata in taz bre-
ui tempore quo non fuit verisimile cognouisse de causa quem
tex. etiam ad hec allegat barro. in. l. prolatā. C. de sen. z iter.
om. iud. Et optime facit. ca. ponderet quisq̄ sermones suos
et ibi dicit glo. tempore eugeni⁹ vt aliquid maturius agamus
et ibi dominicus arguit. contra iudices qui in paruo tempore
dato sibi p̄cessu ferūt sententiã vt p̄sumatur q̄ cognitionem
nō habuerūt de illa causa quo casu talis sententia est nulla al-
legat dictum. c. cum ex litteris et voluit domin⁹ pe. de ancha
in cōsilio. cccxxj. Incipi. visis facti narratione z idē voluit in
cōsilio incipiente viso. zc. Apparet ergo q̄ ista nō est cōfirmatio
effectualiter et essentialit̄ Et si dicat q̄ imo in tribz diebz po-
terit haberi plena cause cognitio qz capituluz elegens illū vi-
carium poterit cōstituere duos z cōmittere eis formaz electio-
nis z merita p̄sone electe. Et sic illis tribz diebus poterit haberi
re generalis minister plenā informationē de meritis p̄sone et
de modo z forma electionis. Quia etiã ad hoc respōdeo i dico-
ta bulla dicit quod teneatur cōfirmare vnde iponit necessita-
tem generali ministro. vt confirmet quo casu videtur auferre
generali ministro omnem iurisdictionem cognoscendi. de vi-
ribus electionis z meritis persone. quia ad quid perditio ista
si non potest aliter disponere. nisi confirmare. Sequitur q̄d
inconsequentiam auferret omnem cognitionez omnem iurisdic-
tionem generali ministro que omnia repugnant nature et es-
sentie confirmationis Ideo videtur quod vere ista non sit cō-
firmatio imo est contra naturam confirmationis que est vt ex
aminentur merita electi. et vires et forma ipsius electionis
Ideo non potest aliter facere minister generalis nisi cōfirma-
rez est confirmatio iussa coertio et per consequens non opera-
tur effectū cōfirmationis cū bulla cōpellat ad confirmandum

Simile dicimus sententie arbitri esse standum velint nolint
partes. vt. l. diem proferre stari. ff. de arbi. quod procedit quā
do voluntarie cōpromittunt. Sed si coacte ex dispositiōe stā
ti quo cauetur quod partes tēneantur cōpromittere Tūc pos
sunt appellare et non tenentur stare laudo. ex eo. quia non vo
luntarie cōpromiserunt sed coacti ab ipso statuto. Ita pro
batur In. c. ab arbitris de officio de lega. lib. vj. firmat ibi. d
Pe. de ancha. et dominicus Idem noluit. Bar. in. l. si. l. de
iudi. et in. l. §. interdum. ff. a qui. a pell. non. li. et ipse papa dis
citur confirmare et nō ipse generalis minister et quo coactus
et iussus ex bulla confirmat Et percōsequens talis cōfirmatō
vicarij est quedā velatio colorata ita vt videatur colorate et
cooperte esse generalis minister Et pconsequens papa videt
apponere aliud capud in regula Francisci et alium generalez
ministrum et apponit scismam in illa stupenda et sacra incōsu
tili regula Francisci Et percōsequēs sortitur talis confirma
tio vim et vigorem ex bulla et non ex generali ministro et per
hoc nō dicitur esse vicarius ipsius generalis ministri.

**Quod nomen vicarij non sit verū
nomen sed velatū et quod est no
ua proles. Argum ērum nonū**

Præterea faciat dūz i dicta bulla dicitur q̄ generalis minister
taneatur concedere dicto generali vicario liberam potestātē
et omnimodam potestates que verba si bene ponderant vio
lant regulam Francisci nā si illa potestas est libera sequit̄ q̄
non est subiecta regule et p̄ceptis beati Francisci. libera enī
potestas liberat a regulis iuris positivi. zc. vt est text^o in. l. j.
ff. de testa. mili. z in. l. intesta. L. eo et in. l. iij. §. j. ff. de arbitris
et in versi. Libera potestas z in aūc. omnes peregrini. L. cō
munia de succes. Si ergo papa ardat quod infra triduum ge
neralis minister confirmet illum vicariuz generalem et conce

dat sibi liberam potestatem et omnimodam facultatem in omnibus expressis in dicta bulla sequitur necessario quod illum liberat a iugo regule et preceptis regule Franciscorum etiam liberat eundem vicarium ab obedientia et iurisdictione ipsius generalis ministri. et per consequens habet potestatem in ipsos fratres de obseruantia liberam ab ipso Francisco et a regula sua: et per consequens est alterata substantialiter et essentialiter et accidentaliter dicta regula Franciscorum: et per ipsam bullam. ad quid ergo se appellant fratres ordinis franciscorum cum sint noua proles producta ab Eugenio.

Argumentum aliud

Preterea faciat in prefata bulla apponuntur ista verba in virtute spiritus sancti omni appellatione postposita in omnibus et per omnia firmiter pareant et obediant eidem vicario in quibus persone ipsius ministri generalis que verba in omnibus et per omnia important quod ipse vicarius passiuus et sine aliqua differentia sit minister generalis. talia enim verba sunt apposita fortius maliter in l. ij. §. furiosus. ff. de iure codicil. in versi. in omnibus et per omnia quiescentis loco habeatur. quem textum reputat singularem. ang. in l. in negociis. ff. de regu. iur. Ex quibus verbis doctores dant doctrinam quod ubicumque statutum disponit quod forensis in omnibus per omnia habeat et tractetur ut ciuis nulla differentia est inter ipsos ciues originarios et veros: et inter ipsos forenses. Ita firmat Bal. in l. omnes populi. ff. de iust. et iur. et Bar. in l. si is qui pro emptore. ff. de usucap. Cum ergo papa vult quod in omnibus et per omnia sibi pareatur ut persone generalis ministri: et compellit ipsum ministrum generale ad concedendum ipsi vicario liberam potestatem et omnimodam facultatem supra ipsos fratres de obseruantia: sequitur quod reuera in omnibus et per omnia minister generalis est: et ficto nomine appellatur vicarius. Et si dicatur quod improprie est generalis minister. ad hoc respondeo negando istud assumptum ex eo. Primo papa vult quod in omnibus et per omnia sit generalis

minister. Secundo hoc facit per viam constitutionis et legis quo casu quotiens quis efficitur civis per viam constitutionis dicitur civis proprie. ut probat textus in. l. j. in ver. si cui proprie. et hoc ibi decidit Bar. ff. de municipi. et per cōseq̄ns sequitur q̄ proprie est generalis. et sic erunt duo capita in illa regula Francisci: q̄ erunt duo Frāncisci quod natura abhorret. Et ideo congruentius videtur dicendum q̄ nova progenies producta est ex bulla illa: q̄ dicere q̄ sint duo Francisci et duo generales ministri et scindere illam inconsutile regulā

**Quomodo vicarius potestatem
habet potius dissipandi quā
dispensandi.**

Argumentū decimum.

Præterea faciat quia in dicta bulla dicitur excommunicatio et
nibus censuris suspensionibus regule et transgressionibus prefato
generali ministro commissis vel reservatis libere absolventi
liberandi dispensandi quotiens opus fuerit se quoque ab huius
absolvi liberari etc. Ex quibus verbis apparet quod iste vicarius ge
neralis potest attentare reservata generali ministro libere quo
casu verbum libere importat quod sine licentia et etiam sine assi
gnatione cause possit attentare reservata ministro. ita quod non
poterit sibi dici cur ita facis hoc. probat glo. ordi. quod verbum
libere intelligitur sine licentia alicuius. in cle. dudum. in ver
si. libere. de sepul. et in. c. omnis utriusque sexus. de peni. et re
mis. et in. c. multa. de preben. et in. c. licet episcopus. e. ti. li. vj
per Jo. an. c. de illis de spon. quod autem verbum libere impo
tet id est sine assignatione cause: probatur in. c. si quem de p
cu. li. vj. Et sic apparet quod sine licentia ipsius generalis et sine
assignatione cause poterit dispensare. Ex quo resultat unum
quod repugnat iuri et regulis communibus quia cum dispen

satio sit iuris communis relaxatio. vt in. §. nisi rigor. j. q. vij.
et ibi dicit glosa solennis: qd si fiat sine causa dicitur iuris co
munis dissipatio quod per illa verba poterit generalis vi
carius libere dispensare. id est non assignando causam et no
requirendo licentiam a generali ministro. Ergo videtur ex il
lis verbis positus in bul la coniuictis prefatis iuribz qd papa
committit huic generali vicario potestatem dispensandi sine
causa que dispensatio sine causa est dissipatio. Et per psequens
sibi committit potestatem dissipandi regulam Fracisci qd no
est permittum generali ministro qui est seruus regule ex ordi
natione Francisci. quod reuera est ptra mentem ipsius Fran
cisci. apparet ergo ex h nunt fuisse alterata regulam ista bullaz.

Obiectio in argumentum et re sponso.

Et si quis pia dixerit amice isti fratres obseruantes se per eligunt
simile eis et sic religiosu obfuante vt ex ipsa bulla tenet. qd est
celebris vite et mirabilis sacrimoie inq cessat omis sinistra su
spicio. Ad h respodeo qd homo e et peccare potest. na ipse po
tifer romanus de qd dicit rex. in. c. xj. distn. qd merita petri aut sa
cti vident aut sancti faciunt. nihilomi homo e. et peccare pt
vt in. c. no in competeter ij. q. vij. Ergo multo forti poterit pec
care. ille vicari general. ar. c. si papa. pl. di. cu si. Et istud repug
nat menti et regule Fracisci qd voluit qd minister general eest fu
regule et p ista bulla vicari general efficit dñs postq potest
libere dispesare. Et p psequens in h est maior ipo generali mi
nistro qd no est vicari ministri imo e maior ipo ministro S; h
no potuit fieri ex regla qd fit ex bulla cum modico onere officij
general ministri Et p psequens cu modico onere beati. fracisci
cul? vi ces gerit minister general et iudicat satis ideces et ihone
stuz vt refert do. cardina. zabarella i suo comento. c. ppedim?
de sen. excō. oē inqt idecens apud theologos rputat ipossibi
le. Lu qd isti fratres obfuantes omni honestate coruscant debet
hac idecete cocellioez rputare ipossibile et sbieere colla regle

C A

illius patriarche Francisci. Et etiam dicitur in dicta bulla se
quoque ab huiusmodi absolui liberari et dispensari. faciendi eti
am quotiens ei videbitur oportere. que verba inferunt quod si
ne licentia generalis ministri potest se facere absolui et libera
ri et dispensari quo casu videtur indecentissimum. Et sic gene
ralis minister nullam videtur habere prelationem essentiali
ter aduersus hunc vicarium generale. et sic est idem quod ipse generalis

Quod est vicarius pape et non ge neralis. Argumentum vnderimum

Preterea facit in dicta bulla dicitur quod triduo elapso electus
non confirmatus in vicarium habeatur sedis apostolice au
thoritate confirmatus. Unde succedit doctrina glo. comuni
scribentium voto et opinione probata in. c. cum aliquibus. de re
scrip. li. vi. que dicit si romanus pontifex mandat per viam pre
cepti ordinario ut aliquid faciat in re competenti et congruen
ti sibi ordinario iure et iure ordinarie iurisdictionis: quod videtur
illum facere delegatum. Cum ergo Eugenius in dicta bulla
precipit ministro generali quod confirmet infra triduum dictum
vicarium generalem cum dicat teneatur generalis minister.
et videtur facere ipsum generalem ministrum delegatum. et
sic non confirmat ut minister generalis: sed ut delegatus pa
pe. ceci viderent quod ille generalis vicarius non est vicarius mi
nistri: sed pape. quia si minister generalis illum confirmat ut
delegatus videtur vice delegantis et representat ipsum papam
ut in. c. sane. de officio delegati. Ergo sequitur quod ab ipso pa
pa videtur constitutus vicarius et confirmatus. et sic noua p
les est producta aliena a regula Francisci.

Quod dicitur vicarius ex bulla et non successorum sancti francisci

Argumentū duodecimum

Præterea facit quia in dicta bulla dicitur quod vacationis ipsius generalis vicariatus tempore propter mortem ipsius vicarij vicarius illius provincie in qua ille generalis vicarius decessit aut mortuus extitit aut depositus exerceat officium vicariatus auctoritate apostolica. Audi apertam in bonestatem quod tempore quo vacat ille generalis vicariatus: successor Francisci se non habet impedire nec aliquam iurisdictionem habere; et per consequens nec ipse Franciscus, ergo non est vicarius ex regula: sed ex bulla, et cum regule iuris omnes clamant quod omnia nostra facimus cum auctoritatem nostram impartimur, ut in cap. j. et ij. de confir. Utiles vel inutilis. l. ij. §. sed quia. de vete. iur. enucle. et papa ex certa scientia sua confirmat istum generalem vicarium si infra triduum minister generalis illum non confirmat: sequitur quod talis confirmatio ex quo est facta ex certa scientia videtur facta in forma specifica quo casu quod sit vicarius pape et ex bulla, ut no. in. c. j. et ij. de confir. vti. per Inno. et alios. et ideo dixit Bal. in dicta. l. ex placito. C. de rez. pnu. quod quando papa confirmat ut causa specifica statuta spoletis: transgressor talis statuti non dicitur transgressor statuti spoletis: sed dicitur transgressor statuti papalis. facit quod no. Bal. in tractatu de scismatis quem posuit in rubrica. C. si quis al. teo. sta. prohibue. Et sic apparet quod non est vicarius minister generalis, et licet in dicta bulla dicatur quod minister generalis per se dumtaxat personaliter possit visitare et corrigere. Ponderet dominus iudicans dicta verba. quia licet dicatur possit visitare et corrigere: nihilominus apponuntur verba restringentia dum restringit papa dicendo videlicet prouocando ad meliorem frugem. et sic non est vera correptione nec est vera visitatio, cum non apponat correptionem iuxta demerita. et penas iuxta peccata et qualitatem illorum. Et postea subdit dicta bulla quod si quecumque repererit criminosa quod absit ipsum vicarium etc. Unde decidit bulla quod generalis minister in propria visitet persona et non per alium: et sic restringit potestatem mini-

stri & reperto visito criminoso ille generalis vicarius puniat
et corrigat secundū qualitatem delicti & sic nulla cohercio da
tur generali ministro quinimo auferret sibi iurisdictionem & est
cōtra iuris dispositionem q̄ cognoscat & nō finiat nec iudica
ta exequat vt in. l. quare. ff. de iudi.

Ex tenore bulle noua proles & nō fratres sancti Francisci conuincū tur. Argumentum xij.

Preterea si quispiam opponat dicendo amice nullo modo po
test minister generalis venire cōtra dispositionē huius bulle et
ideo nō potest nūc impetere istos obfuantes aliq̄ modo. quin
imo timeat penas istictas ex constitutione ipsius bulle quia ī
ea dicitur q̄ generalis minister nullam molestiam inferre au
deat aut presumat ipsi vicario aut alteri de dicta familia ali
as incurrat penam excommunicationis priuationis officij & om
nium legitimorū actuum. Ergo eo ipso q̄ venit contra dispo
sitionem bulle incidit indictas penas Et p̄consequens pote
rit opponi excep. impediens litis ingressum proueniens ex di
cta bulla quia ad hoc respondeo q̄ nullam penā incidit gene
ralis minister cōminatam in dicta bulla etiam ex tenore ipsius
bulle. q̄ sic ostendo illud voluit papa ex dicta bulla quod sua
verba exprimunt. voces enim sunt signa eorū que sunt in ani
ma passionū note. vt voluit aristotiles primo perhiermenias
probat in. l. labore. §. idem tubero. ff. de sup. le. cum si. S;
verba hoc modo sunt concepte videlicet molestiam inferre p̄
sumat primo verbum molestia capitur in malum partem et ī
telligitur si in iuste molester sed si iusticia mediante faciat non
dicit inferre molestiam argu. lege. graccus. l. de. adul. hoc
decidit in indiuiduo baldus in lege. j. l. viij. q. l. de hīs que
pene nomine. in versi. quero quid si testator mandauit heredi
ne molester vxorē in suo legato qualiter intelligetur responde

bat baldus ibi q̄ intelliget malo et iusto modo et animo Se
cus si iusto modo quia male animo non fit nullam penā
meretur allegat. lege si seruum. §. preter in glo. que malo. ff. d̄
acqui. here. et alleg. ad hoc glo. peregrina. in. capitulo per illo
lorum de preben. que dicit q̄ licet in litteris apostolicis sepe
numero dicat ammoto quolibet contradictore. intelligitur si
contradicat defacto nō aut si contradiceret de iure Quia tūc
non obstante dicta clausula index posset audire contradicto
rem Allego etiam elegans dicit um baldi in lege prima. L. de
vsufr. vbi dixit q̄ si maritus reliquit vxori vsufructuz mādās
h eredi quod si vxorem molestauerit in vsufructu q̄ cadat ab
here. et heres petat ab vxore caucionem de vtendo arbitrio
boni viri q̄ non incidit in penaz: quia intelligitur de molestia
in iusta allegat etiam quod noluit. Johannes de imo. in lege
paterfamil. ff. de here. in sti vbi dixit quod si testator manda
uit heredi ne molestaret vxorem in fidei com. ⁊ heres petit ab
vxore quartam ex senatus consulto trebelli. quod non incidit
in penam inflictam a testatore. Facit textus in capitulo signi
ficante de pigno. ne i versiculo molestia ⁊ quod ibi voluit Pe
trus de anchora. et ita intelligitur textus in clemen. fi. de pri
uile. in versi. molestiam inferat et quod habetur in lege luca.
§. tres heredes in versiculo molestia. ff. ad trebell. et in lege.
ab aurelio. §. gaus. ff. de liber. lege. et i capitulo nostra de res
scrip. et in capitulo constitutus de fideiuss. et i lege omnes ad
fi. L. de quadrien. prescriptio. et quod no. ange. lege stipula
tio ista. §. j. ff. de verborum obliga. et quod habetur in capitu
lo presentia in versicu. molestatione de probatio. et sic ex illo
versiculo molestia. datur intelligi voluntas pape in malā par
tem non molestent secus si in bonam. facit etiam illud verbi
presumat quia etiam capitur in malam partem vt ex. tex. in.
capitulo decernimus de iudi. in versiculo presumat et hoc col
ligit dominus cardinalis. in dicto versiculo presumant et ca
pitulo monasteria de vita et honestate clericorum capitulo.
cum laici de iure patro. capitulo primo ne prelati vic. su. ca.
fi. de temp. ordi. lib. vj. ca. cū ne officios testa. c. ois d̄ peni. ⁊

remis. et si sequetur ergo q̄ si iusticia mediante generalis mi-
nister molestet eos in faciendo declarari et decidi q̄ dicta bul-
la apponat scissuram et ordinem Francisci. et apponit duo ca-
pita in illo ordine. Et ideo oportet declarari q̄ non sunt duo
capita sed vnum fm̄ mentem Francisci. et huiusmodi est ge-
neralis minister. Aliud vero est fm̄ bullam Eugenij et fm̄ or-
dinationem Eugenij. istud non est molestare ip̄m vicarium:
sed est promouere. immo est salutare ad euitandum scandalū
quod posset seminare versutus hostis in populo christiano. q̄
aliqui sub specie boni angeli nos decipit: ingerens nobis ob-
seruationem regule vt ita discedamus ad obedientia ministri
quod maximū peccatum est. et persuademus nobis q̄ quia
dicimur obseruantes q̄ propterea meliores sumus alijs. inde
oritur spiritualis superbia. et quia multum in tali opinioe no-
bis sanctitatis persuademus fit vt simus eo minus solliciti et
cauti ad euitandum peccata. et sic aliqui in maiora peccata in-
cidimus. ecce quid machinatur q̄ callide laborat cōtra nos
versutus hostis.

Quomodo eugenij mens non fu- erit ordinem scindere sed illi poti- us fauere. Argumentum. xij.

Preterea etiam ad hoc aduertat. d. iudicans quia in veritate
mens ip̄ius eugenij cōcedentis dictam bullam nō fuit appo-
nere scissurā in regula. licet ista bulla et verba ip̄ius bulle ap-
ponant scissurā. sed mens eugenij nō fuit ad hoc inclinata. et
per consequens corruent ex hoc a dicta bulla p̄fati obseruā-
tes. Et ad hoc ostendendū capio ip̄ius bulle verba posita in
p̄hemio et p̄fatioe bulle dū bulla dicit hoc mō vt sacra ordi-
natio religio ab oī reddat aduersitate secura. vñ p̄sidero q̄
final' intentio pape fuit fauere religioi ip̄oz mioz. final' eīm inte-
ntio p̄dētis vel statuētis colligit ex p̄hemio. vt ē text' opti' .i. l.

Regula. §. Sed nec qd in ver. Naz iniciū circa fi. b. ff. de iur.
et fa. ignoravi. quem tex. ad hoc allegat dominus antoni⁹ in
cle. j. de elec. facit. l. si. ff. de here. insti. et ibi bald⁹ et. l. cū hīs
et ibi bar. ff. de transac. 2. l. j. 2. ibi illum tex. inducit bar. ff. ad
macedo. et ideo bal. in. c. requiris. ij. de appel. dicit q̄ clausu
la probemialis respicit omnia precedentia et sequentia. et vo
luit idez bal. in. l. hec verba. C. de adiec. cau. le. 2 in. l. vt libe
ris. C. de colla. et in. l. intestato. ff. de ligitt. tu. 2. i. l. j. ff. de ori
lur. et in. §. quibus in prima consti. C. 2 in. d. l. cum hīs. bar. i
l. cum quid. ff. si. cer. pe. auge. in. l. j. ff. de iudi. d. cardina. in. c.
penul. de cleri. coniug. vbi dicit quod causa expressa in pbeio
legis presumitur esse finalis facit. c. ex multa et ibi hoc. collis
git dominus abb. lu. ro. consilio. xxv. et consilio. lxxix. facit.
l. ticia. §. idem respondit. ff. de verborz obligatione et. l. Itz
quia. §. idem videmus. ff. de pac. Stat ergo regula firma q̄
mens et finalis intentio eugenij fuit favere religioni minoruz
tota ergo bulla eugenij est deducenda in fauorem ordinis mi
norū est et iste fuit finis mouens eugenius ad sic statuendum.
Sed certuz est q̄ per huiusmodi bullam nō apponitur fauor
ordini et religioni minorum imo apponitur scissura et diuisit
inconsultilem et in diuidnam regulaz Francisci ergo sequitur
necesse q̄ si papa considerasset quod dicta bulla tendebat ad
diuisionem ordinis minoruz nullo modo statuisset ita vt in bul
la continetur licet enim rescripta papalia et bona et iusta cau
sa concedantur. tamen si tendunt ad preiudiciuz ecclesie reuo
cantur vt est no. tex. in. ca. pe. de cleri. non residen. et in. ca. sug
gestam de deci. et in. l. ex facto. ff. de vul. 2 pu. 2 voluit baldus
in rubrica. C. qui admit. et facit optimus tex. in. l. si homines
ff. man. Sed cum dicta bulla ponat diuisionem et scissuram
in ordine et nouam nō recogitatam a Francisco et mente Frā
cisci prolem producat quia vt superius fuit ostensū duo capi
ta in illo ordine producat. et detrahāt potestati generalis mi
nistri. et derogat sue prelationi vt superius est ostensuz Sicut
enim vna est ecclesia vt habetur canticor. vj. ca. vna inquit est
columba mea pfecto vna est matris sue electa generitricis sue.
et gloriosus paulus apostolus iij. ca. inquit vna spes vocatis

omnis nostre. vnus dominus vna fides. Et ideo dicebat textus
in dicto capitulo. loquitur in verbo. maxime nos episcopi qui
in ecclesia p̄sidemus vt episcopatum quoq; ipsum vnum atq;
indiuisum pbemus vnum est caput vna origo et vna ē mā^r ec
clesia copiose fecunditatis adulterari nō potest. Ita est dicen
dum in hoc sacro ordine vt vna sit regula vnus sit ordo fran
cisci vnum ergo decet esse caput in regula illa Et vnicum pa
storem vnde libet in medium adducere illud quod sapiēti vēit
in mentem canticorū quinto dum dixit percusserūt me lacera
uerunt me tu. pallium me. rē. Unde videtur ex tali bulla lace
rari inconsultis ordo Francisci et ideo dominica veritas ma
rthi. viij. et Jo. xx. c. dixit q; si duo ex vobis conuenerint i ter
ra et sic iussit vnitatem fore seruandā .c. alienus .xxiij. q. j. et
ideo ista domus beati Francisci non est scienda sed in vni
tate conseruanda iuxta illud psalmi domine dilexi decore do
mus tue. et iuxta illud beati qui habitant in domo tua domie
in seculum seculi laudabunt te. Domus dei est vnitās ecclesie
c. omnibus .xxiij. q. j. vnde et de agno paschali Domin⁹ p̄ce
pit dicens in vna domo comedetis nec affertis de carnib; ex
tra fores eius leuitic. j. vj. c. Ita dicamus q; in vnica regula
et vnico ordine francisci comeditur quia vnicus debet esse or
do et non plures. c. quia ex sola ecclesia .xxiij. que. j. vnde. di
ctus eugenius non habuit certitudinem regule et contentorū
in regula Francisci et si illam sciuisset certe nullo modo vo
luisset ita disponere vt ponat scissuram in ordine Et p̄ conse
quens est ac si non ita disposuisset ar. eius quod no. glo. singu
laris in. l. tale pactum. §. si. ff. d. pactis. Et ideo singu. dicebat
d. abb. in. c. pastoralis. §.

**Quomodo bulla tenenda non est
quia aduersa est menti Eugenij.
Argumentum decimū quartū in**

Pre
aliqu
issent
bulla
regula
fuit fa
regule
de men
scindere
in dicta
pinalo
it Jo a
per disp
ne; tun
p̄misit e
glo. c. i.
bueni co
permise
nem ali
cere ad f
quitur q
cognita
et decer
seruand
dat sua
is verbi
non dispe
diuidere
bulla no
da cum
scribitur
vbi manu
no verbo
cit capu
fi. de p̄b
et. ff. solu

Preterea de officio dele. q. tunc papa dicitur ex certa scientia aliquid facere quando fuit certificatus de omnibus que potuissent eum remouere a concessionibus factis per eum cum ergo ex bulla ipsa non appareat quod Eugenio fuerint notificata capitula regule Francisci sequitur quod seruanda erit intentio ipsius que fuit fauere ordini. et non scindere bonum unitatis ordinis et regule Francisci. Et per consequens dicta regula bulle. non est de mente ipsius pape. non enim credidit dominus Eugenus scindere ordinem et sic illa clausula ex certa nostra scientia apposita in dicta bulla non obstat ex quo non habuit certam noticiam capitulorum regule Francisci. d. Eugenus. Et ideo pulchre dicitur Jo. an. in. c. ij. de scisma. quod quotiens superior dispensat et super dispensatione fienda vel non fienda premissit esse cognitionem tunc videtur dispensare faciendum actum dispensationis aut non premissit esse cognitionem et tunc secus per no. i. c. j. si. conu. f. et fac. q. no. glo. c. i. et a. et q. li. Non in proposito nostro non apparet quod papa habuerit cognitionem capitulorum regule. nec super illis capitulis permisit cognitionem et examinationem nec fecit dispensationem aliquam ad regulam predictam sed duntaxat dicit se fauere ad fauorem religionis minorum et eorum ordinis ergo sequitur quod illa clausula ex certa scientia non operatur circa incognita Unde licet dominus Eugenus dicat quod ita statuit et decernit propter fauorem et augmentum fidei et propter conseruandam obseruantiam ipse ita statuit dummodo non tenet dat sua statuto ad scissuram ordinis et regule ut apparet ex suis verbis positus in prefatione. et etiam quia ipse Eugenus non dispensauit super regulam. ergo sua intentio non fuerit diuidere regulam et per consequens de mente Eugenij ista bulla non preiudicat ordini et sic non est sequenda nec tenenda cum sit contra mentem ipsius Eugenij iuxta illud quod scribitur in lege tertia. l. de liberis. preteritis ubi dicitur quod ubi manifestissimus est sensus testatoris nusquam interpretatio verborum tantum valet ut melior sensus testatoris existat facit capitulo cum voluntate de sententi. excommuni. capitulo. si. de preben. capitulo requiris. ij. de appellati. lege cum mulier. ff. solutio. matri. lege. scire oportet. §. si marime. ff. de excu.

Et sic sequitur quod dicta bulla non nocet ordini nec ipsi francisco nec eius successori ministro generali et ideo tunc habebit locum doctrina glo. que reputatur singularis in l. si patronus. §. patronum. ff. si quid in frau. patro. quam glo. bal. in consilio incipiente. filia instituta alle. pro aurea facit q. voluit bal. in l. si ex cautioe. l. de non nume. pecu. et bar. in l. si. l. idem quesitum ff. de condi. et de modo voluit illa glo. q. si rescriptum aut dispositio non tenet nec tenebunt clausule contente in illo et si resciditur rescriptum scinditur pena in eo apposita facit. l. f. ff. de consti. pecu. q. bal. allegat pro singulari in l. si absentis. l. si cer. pe. et per consequens sequitur q. licet papa voluerit conseruare obseruantiam regularum non tamen voluit propter hoc scindere ordinem Francisci et licet sit fauendum obseruancie. non tamen propter hoc debemus preiudicare ordini. vtrumq. enim potest recte seruari et manu teneri obseruancia regularis et vnitatis ordinis. omnis ecclesia. pagina noui et veteris testamenti predicat vnitatem esse tenendam et conseruandam. et superius dictum et etiam predicauerunt omnes pagani vt firmat cetero in de amicitia et ideo pulchre dixit text. in c. ex tenore de foro compe. q. ita simus viduis et pauperibus in iusticia debitorum q. alijs iniusticiam facere non debemus Ita in proposito debemus fauere obseruancie regulari ex qua multa bona pueniunt vt docet experientia continua. sed non propter hoc debemus preiudicare ordini et illum scindere et lacerare clamantem franciscum et dicentem lacerarunt me. pallium meum tulerunt vt scribitur auctoritate superius allegata. et ita videtur q. mens eugenij fuerit conseruare veritatem gregis dominici et istud est verum similis vt inquit auerroys et aristotiles. sermones nostri sunt adaptandi rebus sensatis et intellectu fruenticibus vt refert bal. in rubrica. l. de proba. et in l. l. de seruis fugi. et facit text. in l. si ita quis in versi. q. nemo sanus loqueretur. ff. de iuric. Ergo ista bulla non preiudicat ordini et per consequens non est amplius sequenda. facit text. in §. hys ita respondeatur. xxv. q. 1. in versi. ergo sancta romana ecclesia extra generalia decreta quodam speciali beneficio indulgere. considerata tamen rationis equitate vt quo ad ea que iusticie sunt dissentire nullomodo

videatur facit capitulo sunt quidam et in capitulo que ad per
petuam eadem causa 7 q. et ita debet intelligi quod habetur i
capitulo litteras de resti. spolia. 7 in capitulo proposuit de cō
ces. preben. et in capitulo innotuit de elec. et in de. j. vt lit. pen
den. et in capitulo per venerabilem qui filij sint legitimi. 7 in
capitulo significasti de elec. vnde nulla iuris diuini regula aut
positiui patitur. nec est veresimile papam Eugenium voluisse
ita fauere fratribus de obseruantia vt diuidere vellet in confusi
lem ordinem ipsius Francisci et ideo pulchre dixit textus in
capitulo institutionis. xxv. q. ij. papam non debere ea que sui
antecessores recte statuerunt euertere sed confirmare. nimis
enim est asperum et precipue bonis sacerdotum inimicum. quod
piam que bene sunt ordinata rescindere et exemplo docere ces
teros sua quandoq; posse statuta dissolui. et alibi dicitur cum
romanus pontifex ea destruit que antecessores sui iuste statu
erunt non constructor sed euersor fore comprobatur. xxv. q. ij
capitulo si ei. et alibi papa sic dicit. loci nostri cōsideratio nos
ammonet ea que ab antecessoribus nostris vtiliter statuta fue
runt non infringere. sed roborare. xxvj. q. ix loci nostri. et eti
am alibi papa dicit q; bene semel diffinitus est nulla debet ite
ratione retractari. vj. q. iij. capitulo quod bene Dodo in po
sito nostro ista sacra regula fuit instituta a spiritu sacro i mō
te auerni per os beati Francisci et fuit approbata et confirma
ta per honozium tertium. non ergo esset rationis aut iusticie
illam scindere. et ideo dicebat beatus Gregorius quod sicut
indecorum est in corpore humano vt alterum membrum alte
rius fungatur officio. ita notum simulq; turpissimum est si sin
gula rerum ministeria personis totidem non fuerint distribu
ta. et lxx. di. capitulo singula ideo satis videtur turpissimum
apponere scissuram in ordine Francisci.

**Quod Eugenius sine cōsensu car
din alium cōfecit. Argumētū xv.**

Præterea dicitur in dicta bulla de consilio et consensu nostro
rum cardinalium quo casu tenendum ut est veritas quod eugenius
ignarus capitulorum contentorum in regula non putavit appo-
nere scissuram in ordine eodem modo dicti cardinales non
putarunt apponere scissuram in regula. ideo dicta bulla est cas-
sanda tamen apponens scissuram in ordine ideo non procedit
si dicamus quod consilium et consensus dominorum cardinalium
interuenit in huiusmodi bullam concedendam. ideo non sit tunc
necessarius tam latus disputandi campus. Quia tenendo quod
mens eugenij fuerit scindere regulam et ordinem apponendo
duo capita ita ut effectualiter ex bulla colligat tunc latissima
datur circa hoc materia latissimusque campus disputandi ex eo
quia cardinales qui superant tempore controversie moti in au-
ditorio diuini principis Nicolai. iij. predecessoris huius mo-
derni domini. d. calixti. iij. dixerunt se non recordari quod con-
suluerint aut consenserint eugenio concedendo talem bullam.
Et circa hunc passum qui subtilis est et pulcher. omni ingenio
aduertendum quod alterasse regulam Francisci. et appo-
suisse scissuram in ordine illo sacro connumeratur inter ardua.
est enim regula Francisci salutaris toti populo christiano et
multi clarissimi illius regule et ordinis. viri litteris sacris san-
ctimonia miraculis coruscarunt ut notum est in orbe iuxta il-
lud fama est notissima lex. Scindere ergo illam est iter ardua
connumerandum et etiam tollere illum ordinem videtur tur-
bari verisimilis status ecclesie ut in simili dixit glo. sin. in ca.
per principalem. ix. q. iij. que dicit quod papa non posset pri-
uare omnes episcopos mundi ex eo quia turbaret vniuersale
statum ecclesie ita videtur turbari status rei verisimilis eccle-
sie tollere ordinem illum sacrum aut forte apponere scissu-
ram in eo quo casu videretur quod papa non posset quia inde su-
peruenirent mala futura in hoc tamen non intendo aperire
os contra potestatem ipsius petri. sed collo meo subijctio deci-
sioni sancte matris ecclesie cuius decisio vivo et morituro. Stat
tamen conclusio quod connumeretur inter ardua apponere altera-
tionem in regula illa id est scissuram. Vobis dico quod domi-
ni cardinales sunt in quasi possessione quod dominus papa non

faciat ardua sine consilio eorū vt voluit Johannes monachus
in. d. ca. super eo de hereti. libro vj. quod quidem videtur esse
de iure verissimū quod nō possit ardua facere sine cōsilio eoz.
q̄ sic ostendo homo non possit esse bonus sine cardinalibus
virtutibus quia sicut cardinales celestes sunt pol⁹ articus et
antarticus super quibus mouetur celum et cardines hostium
et portarum super quibus reuoluuntur sic etiam a simili vir
tutes ille dicuntur cardinales super quibus versatur tota ho
minis conuersatio. et eas si quis habet dicitur bonus simpli
citer et sine ipsis non eodem modo domini cardinales nomē
assumpserunt nam ipsi sunt mundi cardines super quibus to
ta mundi gubernatio reuoluitur et figitur et ad ipsos spectat
sustentare totum pondus gubernationis et motui ipsius. fixū
prestare fomentum. duobus polis numero. contenta ē celestis
natura. et sufficiunt et stabiles immobiles firmant ordinem
motus nec deuiant a loco fixationis generis humani ita elegan
ter dixit Johannes de ligua. in tractatu de bello in nona car
ta in rubrica an fortitudo sit virtus cardinalis. **M**odo in po
sito sicut homo non potest esse simpliciter bonus sine virtuti
bus cardinalibus ita romanus pontifex non potest congrue
regere et gubernare ecclesiam verisimiliter sine ipsis cardina
libus quia totum regimen ecclesie verisimiliter versatur super
hīs cardinalibus vnde dicti sunt a cardine vt dixit archi. in
capitulo sacro sancta. vicesima secūda distinctione sicut enī
hostiū per cardinem regitur sic et ecclesia habet hostium sci
licet papaz qui est hostium dei vel ecclesie et etiam hostium
habet cardines quibus regitur sic et ecclesia per cardinales
regitur sicut ergo hostium habet firmitatem super cardines
eodem modo papa super consilio cardinalium ergo sequitur
quod non poterit congrue machinam ecclesie vniuersalis
ine consilio cardinalium. quarto quo ad ipsa que ardua sunt
Requiritur ergo quod in arduis papa adhibeat consilium
cardinalium argumentum enim ab etimologia est validum
in iure. lege prima. ff. de testa. tu. et. lege. prima de testat.
capitulo per veneabilem qui si. sint legitimi filij. ergo card

nales ideo sic dicti et appellati sunt quia eorum consilio regis
ecclesia sequitur necessario quod papa non potest explicare
ardua sine consilio cardinalium quia ad quid dicerent cardines
ecclesie quia quia viderentur habere nomen inane quod
esse non debet. Nomina enim imponuntur rebus secundum
proprietaem earum vt inquit aristoteles quarto methaphisice
et facit capitulum cum secundum apostolum de preben. 7 capitulum.
si cupis .xviij. q. i. faciat pro hoc apertus textus in capitulo ana
stasius .xix. di. in ver. si eo quod communicasset sine consilio
episcoporum vel presbiterorum vel clericorum cuncte ecclesie
catholice vbi papa non potuit facere decretum sine consilio
episcoporum vel cardinalium et sic ibi videtur in individuo.
Et si dicatur quod ille textus loquitur in facto fidei concedo
hoc ergo est speciale fauore fidei arg. capi. in fidei fauorem d
bereti. libro sexto. respondeo ratio specialitatis est quia factum
est arduum arg. capi. maiores de baptis. et capitulo quod de
translatione de officio le. ergo ex illo text. sumit regula q vbi
factum est arduum debet adhiberi consilium cardinalium fa
cit arg. capi. cum dilicta de confirma. vtili. vbi per idem pte
rationis exceptio a regula extenditur ad similem exceptionem
et quod singulariter voluit Joban. cald. in capitulo senes de
testibus quod dictum magnificat dominus abbas in capitulo.
Iuravit de testibus vbi dicit quod exceptio a regula in matris
monio habet locum in sponsal. quando est eadem ratio acced
dat ad hoc glo. elegens in dicto capitulo anastasius qui dicit
quod papa tenetur requirere concilium vbi agitur de fide. Ita
dicamus in simili in facto arduo quod necesse est requirere con
cilium cardinalium Faciat etiam illud quod in veteri testa
mento seruabatur circa hoc illud idem est seruandum in nouo
testamento text. Habeo expressum in dicto capitulo per vene
rabilem. §. rationibus in versi. sane cum deuteronomij lex ser
uanda interpretetur vt q ibi decernitur in nouo testamento.
Habeat obseruari. locus enim que elegit dominus apostolica
sedes esse cognoscatur Sed in veteri testamento in hijs que
erant ardua sumus sacerdos adhibebat consilium sacerdotum
leuitici generis nec exprimebat ardua sine eorum consilio hoc

decidit ibi textus inver. sed quia sicut in deuteronomij contine
tur si difficile et ambiguum apud te iudicium esse prospereris in
ter sanguinem. inter causam et causam inter lepram et lepram
et iudicij interpretes videris variare venies ad sacerdotes le
uitici generis et ad iudicem qui fuerit illo tempore qui iudica
bunt tibi veritatem et facies quecumque dixerit qui presunt lo
co quem elegerit dominus sequens eorum sententiam Hec
sunt verba formalia deuteronomij relata in. d. s. rationibus Si
cut ergo summus sacerdos in veteri testamento iudicabat dif
ficultia et ambigua cum consilio sacerdotum leuitici generis sic
et papa necessario tenetur tunc in arduis requirere consili
um cardinalium qui sunt sacerdotes leuitici Ergo cum pa
pa ibi arguat ex veteri testamento ergo arguit ex iure diuino
no ut in capitulo Humanum genus. j. disti. Ergo sequitur quod
necessario tenetur requirere in arduis consilium cardinalium
et sic est casus sui et melior. de iure decidens istum passum in
d. s. rationibus. Facit etiam. l. humanum. C. de legi. vbi im
perator in. l. promulgando disponit quod seruetur forma ibi tra
dita videlicet quod fiat per senatores et proceres sui sacri pa
lacij et per ipsum principem confirmetur Si ergo imperator
condit legem consilio senatorum et procerum ergo multo for
tius papa cum consilio cardinalium nam illud nomen et illas
gloriam habent cardinales quod et quam habebant senatores
et patricij ut dicit textus in capitulo constantinus. xcvi. Si
cut ergo se habent senatores ad imperatorem ita se habent car
dinales ad papam et sic cum imperator promulgat legem cum
consilio senatorum eodem modo promulgat papa cum consi
lio cardinalium per de l. Humanum coniuncto ca. constan
tinus Et si oppo. quod illa lex procedit ex humanitate ut superio
ris opposui. respondendo quod illa humanitas est translata in iu
ris dispositionem argu. d. lege humanitatis. C. de impub. et
alij substi. et per respectum ad papam inducit quandam de
centiam et concernit bonos mores et facit quod in simili dix
it baldus in lege omnem. C. ad tercul. de bonis moribus con
seruandis. Faciat etiam quia domini cardinales sunt capitu
lum ecclesie yniuersalis ut no. in clementi. ne romani de elec.

Et hostien. in capitulo ad liberandam de inde. et baldus in lege cum multa. C. de bonis que liberis vbi baldus videtur isto modo loquendi quod collegium cardinalium sit capitulum ecclesie vniuersalis facit capi. in nomine domini. xxij. distin. sed prelati non potest expedire ardua sine consilio sui capituli vt in capitulo primo de excessi. prela. et in capitulo qualiter el. ij. de accusationibus ergo eodem modo papa sine consilijs cardinalium Facit etiam quod habetur xxij. disti. in su. vbi cristus contulit petro duas clauas per vnum importatur potestas per aliam importatur discretio vt ibi est textus ergo nimirum si exercendum clauem discretionis vt discernat inter lepram et lepram causam et causam debeat adhibere consilium cardinalium in arduis decidendis Et hoc sentit glosa ibi que dicit exponendo inter lepram Hoc est causam et causam et dicit qd gratianus alludit ei quod fiebat in lege veteri cum enim dubitabatur de aliquo an esset infectus lepra ducebatur ad sacerdotes et secundum eorum arbitrium recipiebatur vel eijciebatur et allegat dictum capitulum per venerabilem Et sic videtur inferre quod papa quo ad exercendam clauem discretionis debet facere vt fiebat olim in veteri testamento in quo summus sacerdos requirebat consilium sacerdotum quando difficile et arduum occurrebat. Facit etiam auct. habita. C. ne si. pro pa. vbi dicitur habita deliberatione abbatum ducum procerum et glo. ibi dicit et sic erit lex solemniter et alleg. d. le. Humanum Et sic ponderanda est illa glo. quod imperator promulgat legem solemnem de consilio senatorum et sic sentit quod non est de honestate immo est de solemnitate legis ergo multo fortius papa id tenebitur facere ad quid enim starent domini cardinales ad latus principis. Facit etiam ratio in conuincibilis. facere ardua cum consilio senatorum tendit ad beatitudinem imperij ita dixit textus in dicta le. humanum ergo eodem modo si papa facit ardua cum consilio cardinalium tendit ad salutem et exaltationem ecclesie. sed papa debet intendere ad ea que tendunt ad salutem ecclesie et omnium fidelium cum sibi dictum pasce oues meas vt capitulo significasti de electi. ergo etc. Et maxime quia cum maiori deliberatione fiet et cum maiori gratia ipsius dei iuxta illud mathei si duo ex vobis vlt

trea
cum
clera
funt
de re
quid
dubia
filio fr
renun
cendu
dinali
polic
pos. e
ergo n
filium
sequi
Sed
sic vn
nabr
natio
consil
as et
posse
per il
tas r
et fuer
march
fuisse
tas il
dispu
c. p. re
quid
psilio
idem
d. c. imp
et ite

tres conueniunt super terram in nomine meo de omni quatinus
cumq; peccierint fiet illis a patre meo facit etiam capitulo ec-
clesia senatum habet xvj. q. j. vbi ecclesia habet senatum qui
sunt cardinales vt intelligit illum rex. inno. in capitulo cu3 re.
de re. indi. vbi ecclesia habet senatum sine cuius consilio alis
quid non debet facere et sic videt ibi. casus formalis pro ista
dubitatione et faciunt iura multa in quibus papa dicit de cō-
silio fratrum. in rebus tamen arduis vt in capitulo primo de
renun. libro sexto et in capitulo primo de scisma. e. li. nec ē di-
cendum q; de gratia papa consuevit adhibere consilium car-
dinalium quia non est res que consueuerit fieri de gratia vt
pulchre dixit inno. in capitulo cum ecclesia sutri. de causa
pos. et bartolus in l. j. §. hoc interdic. ff. de itine. ac s; prima.
ergo non est verum dicere quod de gratia papa adhibet con-
siliū cardinalium Facit etiam papa vt bonus pastor debet
sequi illud per quod salubrius prouideretur ecclesie vniuersali
Sed requirendo consiliū i arduis salubrius prouidet eccles-
ie vniuersali ergo rē. Facit etiam quod voluit Johānes mo-
nachus in dicto capitulo super eo vbi dixit collegium cardis-
nalium esse in quasi possessione vt papa non faciat ardua sine
consilio eorum et narrat celestinum contulisse multas abbat-
as et episcopatus et alias dignitates sine consilio fratrum et
postea coram suo successore satis fuit de hoc disputatum Et
per illam quasi possessionem dicit illas collationes fuisse cassa-
tas et etiam ibi io. mo. dicit inquādā adiect. q; per benedictus
xi. fuerunt suspēsa que bonifacius absq; cōsilio fratrum dederat
marchionibus quia tangebant ardua licet in illis multa statuta
fuisset iusta Et istam partē sequitur. d. ab. in. d. §. rationibus rpu-
tās illuz tex. ad hoc singularē et etiā idē voluit in quadā sua
disputatiōe incipiēte epif. qdā i xj. col. et idē etiā tenuit i petri. d.
c. p. yene. et facit singularē d. bar. q; refert archi. i d. c. sūt qdā
q; dicūt q; pa. nō p̄t facere le. gene. sup vniuer. statu ecclē. sine
psilio car. q; dic. d. abb. i d. sua dispu. dicit pbari i d. §. ratiōi.
idē tenuit d. car. flor. c. i repe. c. p̄pēdi? d sen. excū. all. io. mo in
d. c. sup eo. idē ad litt. voluit bal. i d. l. cū mltā vbi d. q; i ardu-
bz ituenire psē. car. et mouet ex eo q; ca. eccl. vniuer. Et etiā cū

dicto Johanne monacho transit dominus petrus in d. capitu
super eo Et per consequens conclusio est verissima quod papa debet
buit adhibere consilium cardinalium in re tam ardua et istam
puto verissimam doctrinam salva semper decisione ecclesie
romane cui me humiliter submitto. Et etiam facit. quia papa
dicit se adhibuisse consilium et consensum dominorum cardina
lium unde presupponit consilium et consensum fuisse adhi
bitum a dominis cardinalibus. est ergo insistendum sumope
an interuenitur et opponitur quod sufficiunt quod duo interuene
rint ad verificandam bullam per. l. vbi numerus. ff. de testi.
ad quod respondeo et dico hoc esse erroneum asserere in iure. quod
quando papa dicit in sua bulla vel constitutione de fratrum
nostrorum consilio intelligitur loqui de fratribus collegiali
ter prout faciunt collegium ad hec allego textum et glo. in ca
pitulo si canonici de officio ordi. libro sexto vbi hoc tenet do
minicus per illum textum et glo. quod si in actu aliquo dicitur ca
nonici aliquid fecerunt quod intelligitur capitulariter et in hoc
reprehendit oldra Et fuit reprehensio originaliter lapi. abba
tis in capitulo ad decimas de resti. spo. libro sexto vbi dānat
per illū tex. d. oldra z alle. § ol. capitu. ecclesia vultarana de
elec. et facit capitulo cum ecclesia sutrina de cā. pos. et pprie
ita dicamus in proposito nostro eo ipso quod papa dicit de
consilio et consensu fratrum nostrorum intelligitur collegiali
ter prout illi fratres faciunt collegium quod etiam ad oculum de
monstro nam eo ipso quod papa appellat cardinales fratres
loquitur de eis vt de collegio quia quidam sunt dyaconi car
dinales quidam presbiteri cardinales et istos non appellat fra
tres quidam sunt episcopi cardinales et istos appellat fratres
Ita no. in capitulo de officio leg. libro sexto. et ibi dominicus
quando papa loquitur de eis vt de collegio appellat eos fra
tres ex eo quia cum inter eos sint aliqui cardinales ideo fit d
nominatio a nobiliori et digniori et sic eo ipso quod eos appellat
fratres intelligit collegialiter Ideo in casu nostro eos adhi
buit vt collegium. ergo oportet fateri quod illa verba de consi
lio fratrum important maiorem partem cardinalium prout
faciunt collegium et sic illa verba excludunt duos vel tres car

dina
ter
le ta
nali
nius
pve
lrum
interf
tio de
eugen
ctm
dicit
certu
liuon
restis
die vi
restis
cen. in
dicar
it. 2
sed de
non ca
eo cad
to plu
runt se
licet en
vt in ca
lege. ij
cem an
ma. L.
presum
scribitur
cum pa
sed de ip
modi ric
tate n

dinales Immo includunt maiorē partes collegij Sed oportet nunc demonstrare quod licet ita sint concepta verba bulle tamen non interuenit consilium et consensus collegij cardinalium Nam cardinales qui fuerunt curia tempore quo eugenius constituit et decreuit istam bullam qui superuixerunt tempore quo huiusmodi controuersia fuit inter generalem ministrum et vicarium generalem dixerunt se non recordari quod interfuerunt et per honestatem prudentissima eorum dominatio deponit se non recordari ne per hoc ledatur opus domini eugenij nam non presumitur obliuio in eis et alle. allegans dictum relatum a baldo in lege presbiteri. *L. de epi. et dem. vbi dicit quod si testis dicit non recordor q̄ puniatur quando est certum quod debet recordari si autem est probabilis causa obliuionis tunc nō puniretur super quo refert imo. dixisse quod testis debet magis recordari de personis et de loco quam de die vnde quando super tempore est multum excusabile dictū testis qui dicit se non recordari de tempore alle. dictum Innocen. in capitulo qualiter el. ij. de accu. et licet Baldus idem nō dicat tamen ibi voluit archi. in capitulo nichilominus. ij. q. ix. *W*odo domini cardinales non deponunt super tempore. sed deponunt super ipso actu et actus est arduus super quo non cadit obliuio Primo quia non est ita antiquum quod in eo cadat obliuio quia adhuc non sunt elapsi decē anni et multo plus erat recens eo tempore quo domini cardinales dixerunt se non recordari quia anni sunt elapsi quibus ita dixerit licet enim tempus. decem annorum dicatur longum tempus vt in capitulo nulli de rebus eccle. non alie et in cle. e. ti. et in lege. ij. ff. si. ager vectigal. et presumatur obliuio in spatio decem annorum vt in lege peregre. ff. de acq̄. pos. et in lege prima. *L. de seruis fugi.* tamen cum istud sit minus tempus non presumitur obliuio cum factum sit arduum iuxta illud quod scribitur in primo eneidōs manet alia mente repositum iudicium paridis. Nec domini cardinales deponunt de tempore sed de ipso actu. et etiam eo magis quia sepe numero de huiusmodi vicario generali dictum fuit quia inde rogationem postularis ministri generalis fuerat creatus ideo nulla verisimilitudo*

presumptio extat quod domini cardinales fuerint obli-
tam ardua et tam recenti Ideo presumendum quod domini
cardinales ita dicunt se non recordari ne ita aperto ore testifi-
centur contra bullam pape ideo perinde haberi debet eorum
testificatio ac si dicerent quod ipsis inscis et ignorantibus il-
la bulla emanauerit et ideo videtur istam negatiuam fuisse suf-
ficienter probatam quod ipsi domini cardinales non interfue-
erunt nec huic buile consenserunt aut consilium prestiterunt et
per consequens istud est verissimum quod Eugenius inscio
collegio dominorum cardinalium illam bullam constituit et
per viam legis et constitutionis concedere huiusmodi bullam
sine collegij consilio et consensu res fuit ardua et ad hoc facit
glo. solem. in capitulo tertio de proba. que dicit q. probatur
concessio non fuisse facta per capitulum eo ipso quod canoni-
ci qui interfuerunt in capitulo testificantur quod quotiens fu-
it factus sermo in capitulo de illa concessione non fuit obten-
ta quia tunc est probata negatiua. Ita dicamus in proposito q.
eo ipso quod domini cardinales dicunt se non recordari quod
consenserit in constitutione illius bulle et si consensissent veri-
simile est q. recordarentur vt est dictum probata est ista nega-
tiua quod ipsi non consuluerint Sequitur ergo q. non habita
deliberatione collegij cardinalium dicta bulla emanauit et
per consequens non potuit Eugenius rem tam arduam face-
re inscio collegio cardinalium et cum apponitur quod papa
ita asserit ergo ita est presumendum. Et quia illa solemnitas
potuit interuenire tempore constitutionis dicte bulle arg. gl.
le. j. l. de fide. instru. et iure bast. sisti. libro decimo ad hoc re-
spondeo et est ante omnia ponderandum diligenter.

Eugenius mandauit bullam in sua vita nullatenus publicandam.

Quia presupponitur quod Eugenius mandauit illam bullam
non debere publicari donec durauerit vita ipsius Eugenij vni-

de consideranduz est quod si ita esset quod bulla illa emanaf
set de consilio et consensu cardinaliuz non est verisimile quod
dictus eugenius mandasset illam bullam non publicari ex eo
quia cum consensu et consilio cardinalium res gesta non pre
sumitur ita male gesta quod papa nollet quod publicaretur
quia presumptio est quod mature et pensate statuta et ordina
ta fuerit per roman. pnnitifi. et domnos cardinales maxime
quia per viam constitutionis et legis emanauerit illam bul
lam non debere publicari In vita sua quod domini cardina
les dicunt se non recordari videtur ista esse veritas quod de
consilio et consensu cardinaliuz .bulla illa non emanauerit .z
ista coniunctio multarum presumptionum ad probanduz cer
tum actum est iure permissa vt est glosa aurea in le. ij. in pñ.
ff. de excu. tu. et in capitulo accedens el. ij. vt lite. non pte. et l.
iij. §. eiusdem. ff. de testi. et bartolus in lege prima. §. Itz cor
nelio. ff. de questio et bartolus in lege sicut. L. de proba et di
ctus antonius in capitulo veniens et ibi Imola de testi. mo
derni in capitulo cum causam et in capitulo iij. loco de proba
Et etiam considero quia ex quadam bulla dicti eugenij. com
memorantis constitutionem fratrum per illum fratrem anto
nium de rusconibus generalem euidentissime colligitur decla
ratio ad bullam sequentem factam postea hoc modo in dicta
bulla eugenius commemorat fratrem antonium de rusconibus
constituisse vicarium generalem in qua dicitur H modo d. no
ster Eugenius de salute et conseruatione fratrum zc. sua serit
michi cum mandare possit assistentibus reuerendissimis pa
tribus sancte romane ecclesie cardinalibus videlicet tarentis
no credo ita cumano moriensis et firmano et de alijs cardina
libus nullam facit mentionem Et sic apparet quod illa bulla
emanauerit a sssstibus illis quattuor cardinalibus nec alios
commemorat Ex qua bulla datur intellectus optimus et cō
cors ad istam bullam postea secutam quia licet dicat et con
sensu de assensu fratrum nostrorum cardinalium quod con
sideratio quod cardinales qui nunc viuunt dicunt se non
recordari posse vt superius est dictum quod iungendo .
ista insinuat videtur quod quattuor duntaxat cardinales

nales interfuerunt et non plures quia cum in precedenti bul
la dicatur de quattuor et cardinales qui nunc viuunt dicunt
se non recordari et per consequens non interfuerunt vt superi
us ostensum. sequitur quod intelligitur de illis quattuor dum
taxat et isto modo ista bulla concordat cum alia. Et hoc mo
do saluatur q̄ habetur in clemen. litteris. de proba. quod pa
pa dicat verum quod de consilio fratrum constituit dictam
bullam quia intelligitur de illis quattuor cardinalibus expres
sis in bulla in qua fit mentio de fratre antonio de rusconibus
et sic apparet manifeste q̄ non interuenit consilium et consen
sus collegij venerandi domi. cardina. et per consequens non
tenuit talis bulla Et etiam potest dici vt iam superius dixi q̄
posito non tamen concesso quod de consilio collegij cardina
liuz emanauerit nichilominus intentio eorum fuit sublimare
sacram religionem minorum et non apponere scissuram in or
dine vt superius fuit dictum.

• **Bulla Eugenij subrepticia com
probatur.**
Argumentum xvi.

Preterea presupponitur in puncto quod ad instantiam et peti
tionem ipsorum obseruantium talis bulla fuit procurata et
ab tenta quo casu licet papa in dicta bulla dicat ex proprio no
stro motu &c. tamen si in veritate doceri potest quod ad instā
ciaz petentis emanauit videretur quod talis motus proprius
nichil operatur et non excluderet subreptionem et mouetur
ex pulchro dicto bar. in lege omnes populi. ff. de insti. et iur.
vbi dixit quod constitutio debet esse generalis vt lege prima
ff. de. ll. in dicto. §. erit autem lex. pone inquit quod constitu
tio est concepta verbis generalibus et tamen constare potest
quod in odium alicuius presentati facta est stabitur verbis ip
sius constitutionis generalibus decidit. quod nō. ideo pulchre

dicebat dominus abbas in dicto capitulo pasto. §. j. de offi. dele.
vt supra remli quod licet papa in suo rescripto dicat ex certa
nostra scientia. tamē tunc dicitur ex certa scientia facere quan
do fuit certificatus de omnibus que potuerunt eum remoue
re a concessione facta Ita dicamus in proposito quod licet pa
pa dicat ex proprio nostro motu et certa nostra scientia nichilo
minus si potest doceri q̄ in veritate ad petitionē et supplicati
onem alterius illud fecit stabimus veritati eodem modo q̄
apponit ex certa nostra scientia si in veritate non fuit certifica
tus de omnibus que potuerunt eū remouere a concessione fa
cienda ergo sequitur quod talis bulla potest dici subrepticia
Ideo attenditur veritas nā vt p̄clare scribitur apud Esdram
prophetam. ij. ij. ix. et x. cap. Veritas vincit veritas valet et
in valet et in eternum viuit et optinet in secula seculorum. c
consuetudo viij. di.

Quomodo huius bulle extracto res conscientiam desu per tinnuerunt

Et ideo vt presupponitur in puncto quidam magnus religio
sus de ipsis fratribus obseruantibus. Jacobus de zongelis
sibi fecit conscientiam de procuratione et sollicitudine quam
gessit erga impetrationem dicte bulle. nec est credendum q̄d
talis religiosus falsum dixerit arg. c. j. de oper. no. nun. et ei
quod voluit glo. in capitulo expedit. xij. q. j. et hosti. in capitu
lo finem litibus de dolo et contu. et maxime quia fuit sollicita
tor ad impetranduz bullā ergo stabitur dicto suo. ar. l. teopō
pus. ff. de dote preleg. conuinctis supradictis presumptiōibz
quia Eugeni⁹ voluit quod nō publicaretur in vita sua et car
dinales dicunt se nō recordari consuluisse pape constitutione
dicte bulle Et ex hoc tollitur cū dicit q̄ per vnicū testē nō da
tur probatio sufficiens vt. li. iur. iurandum. l. de testi. capit.
licet. eo ti. cum si. quia illud est veruz quando est vnicus testis
Sed quando sunt alie. coniecture tunc bene sufficiūt vt in .c.

fi de succes. ab inte. et q no. bal. capitulo f. al. in rubrica. de cō
tro. inuesti. et scribentes omnes in lege ad monēdi. ff. de iure
iu. et in capitulo fi. e. ti. et glo in d. lege ij. ff. de excu. tu. et cum
a pponit quod talis bulla. fuit publicata pluribus annis cer
te istud non est verum quia talis bulla. fuit i esse deducta An
no xvj. pontificatus eugenij. D. cccclvj. nō videtur q eugen
nius vixerit pluribus annis. post xvi. annum sui pontificat
et sic sequitur q in vita eugenij non fuit publicata pluribus
annis. post mortem vero eugenij posito q de dicta bulia fuis
set habita noticia non tamē sequitur ergo fuit publicata. pub
licatio enim debet esse solemnitas vt dixit textus in capitulo f.
de postu. prela. in p. solemniter edatur et publice promulget z
maxime quia dicta bulla emanauit per viam legis constituti
onis et est contra formam legis. vt fiat cum hoc quod nō pro
mulgetur et publice edatur. iuxta no. per scribentes in. capitu
lo cognoscentes de consti.

• Quod sub generali ministro nō habetur materia diuagandi.

Preterea ista bulla est surrepticia. dicitur enim in bulla quod
tolletur materia vagandi quasi sentiat quod habendo vnicū
generalem ministrum fratres ipsi obseruantes vagabantur et
ideo constituendo vicarium generalem eo modo quo consti
tuitur. tollitur illa materia vagandi istud non videtur verum
ponamus ante maximos in hac religione viros qui omni sac
timonia coruscant vt de stupendo viro fratre antonio de pa
dua eius sanctitas mirummodum apud omnes extollitur va
gabatur ne obediendo vni soli successori francisci q est gene
ralis minister: et eodem modo est sciendum de beato Bernar
dino et de predictis pluribus alijs dicti ordinis minorū fratri
bus omni sanctitate laudabilibus. qui sub vnicō ministro gene
rali vixerunt et tamen vt videmus nullam habuerunt ma
teriam vagandi. quid de inclito illo Beato ludouico: est pro

fecto cuiusvis reprehensione dignus asserere et narrare rama.
pontifi. quod datur materia vagandi stare sub generali minist
stro et tollitur materia vagandi si detur general' vicarius et
optimi obseruatores fuerunt beatissimi viri ludouicus antoni
us bernardinus et plures alij et tamen sub generali ministro
humiles et obedientissimi fuerunt et per consequens talis bul
la redditur surrepticia Quid enim dixerit quod sub obediens
tia generalis ministri fuerunt predicti et alij viri sanctissimi.
Nunc vero sub illo ad ulterius capite vicario. nemo isigni sa
ctate coruscet: Lerte satius fuit. pudenter alienos sequi et ve
recunde. q̄ arroganter et impudenter prius habere vicarium.
vt alludat ad illud Hiero. de platon. 3asius.

Aliud argumentum quod gene ralis minister est verus eorum pre latus dato quod non sit obseruans.

Preterea si opponatur vt opponitur quod isti fratres obserua
tes merentur maiora expressis in bulla nec merentur habere
prelacionem non obseruantium supra ipsos obseruantes. circa
hoc est diligenter animaduertendum ex eo. quia nescio vide
re quo spiritu opponatur ista exceptio si fundant opponentes
istam exceptionem se super bulla certe ipsi sunt in errore ex eo
quia papa non fundat se inconstitucione dicte bulle super non ob
seruantia ministri generalis. quinimo dico quod papa habili
tata et approbat ipsum generalem ministrum supra ipsum vica
rium generalem quo ad verba primo appellat illum vicarius
presupponit alium esse principalem Secundo papa cum fa
cit superiorem liquet quo ad verba quia mandat ministro ge
nerali vt eum confirmet istud est signum prelacionis Item p
mittit q̄ generalis minister visitet personaliter perseipsum vica
rium visitatio arguit superioritatem et eugeni⁹ facit ministrum
generalem capacem prelacionis supra ipsum generalem vica
rium obseruantem Et sic assumere fundamentum q̄ general' minister

quia non est obseruans non habet nec habere debet prelationem supra obseruantes est dicere contra ipsam bullam allegat imo etiam est expresse sequi bohemicam perfidiam et heresim qui dicitur quod regens qui non seruat precepta. vel sit in peccato mortali debeat priuari regimine vide Ene. Siluium in tracta. bebe. Quinimo taliter opponentes committit sacrilegium quia dubitare an is dignus sit quez imperator elegit est sacrilegium vt dicit rex. in. l. disputari. l. de crimine. sacrile. cum ergo papa facit habilem ipsum generalem ministrum ad prelationem habendam supra ipsum vicarium generalem frustra dubitatur si non obseruans regulam possit esse prelatus eorum qui regulam seruant Item negatur quod generalis minister non obseruet regulam Beati Francisci. doceant ergo oppositores vt. l. doce. l. de re. ven. capi. cum super de concess. preben. cum si. Quinimo est reprehensione dignum opponere contra paternitatem generalis ministri quod non obseruet regulam Francisci Item dato non tamen concessio quod generalis minister non obseruet regulam tamen ex quo tolleratur in prelatura est sibi parandum iuxta doctrinam dominicam mathei xxij. cap. super cathedram moysi stant scribe et pharisei. Omnia enim quecumque dixerint vobis seruate et facite. secundum vero opera eorum nolite facere. Dicunt enim et non faciunt alligant onera graua et importabilia et apponant et imponunt in humeros hominum. digito autem suo nolunt ea mouere Omnia vero opera sua faciunt vt videantur ab hominibus Ideo apparet quod prelatus est infidelis vel falsam doctrinam predicat desinit esse prelatus. Sed pro malis operibus non secundum mandatum veritatis dominice. Si ergo papa et vniuersalis ecclesia tollerent generalem ministrum in officio. et deus ipse Franciscus gloriosus etiam tollerant cum non sit hereticus aut infidelis nec falsam doctrinam predicat. quare non dignantur fratres vocari de obseruantia tollerare successorum francisci et sequi mandatum ihesu christi potius enim deberent summas preces porrigere deo immortalis vel vt ipsum generalem ministrum deducat ad meliorem frugem Et ad obseruantiam regularem vel vt ipsum tollat de vita et prouideat de religioso

obseruante vt in simili notant scribingentes de papa q̄ si est mal⁹
debet ecclesia orare vel q̄ faciat ipsum reduci ad meliores vi⁹
tam deus ipse imensus vel vt eum tollat de vita et non debu
erunt instare q̄ ponatur scissura in illa sacra regula Francisci
vel etiam debebant instare si ita esse putabant q̄ reuerendus
pater generalis non obseruat illam sacram regulam et ita po
terant probare q̄ remoueretur ab officio et istud fuisset laude
dignum q̄ venire contra regulas et illam scindere in plura ca
pita contra omnem iuris dispositionem nec est credendum q̄
paternitas ministri generalis qui omni sanctimonia est plenis
simus non obseruet regulam Francisci gloriosi Et p̄ter hoc
papa in sua bulla se non fundauit super nō obseruantia mini
stri generalis nec etiam predicti fratres obseruantes hoc ap
posuerunt freti doctrina tex. in .c. pleriq; boni viri tacent qd
probare non possunt. ij. questione. vij. Et ex istis oritur con
clusio manifesta q̄ dicta bulla p̄duxit. nouam plem in ordine
Francisci et posuit scissuram in ordine et finaliter non p̄cius
dicat officio et prelationi ministri generalis .

Responsio ad occasiones

Restat nunc respondere ad argumenta superius adducta in
contrarium Non obstat primū argumentū duz dicitur q̄ pa
pa potest apponere duo capita et duos episcopos in eodem
episcopatu. ergo multo fortius in ordine Francisci quia respō
deo primo hoc non esse verum q̄ apponit duo capita in eodez
episcopatu quia tunc faceret mōstrum quia imo vnus stat vt
caput ⁊ alter vt vicarius ita dixit glo. ordinaria in dicto cap.
non tamen esset dispositio contra naturam et contra oīa iura
Ergo eodem mō non potuit apponere duo capita in ordine
Francisci Item papa in iuribus allegatis incōtrarium mō
fuit ad ponēdū duos episcopos in episcopatu ex causa ardua
Valerius enim episcopus erat nimis senectute grauatus ⁊ ci
to putabatur moritur⁹. et ideo p̄uidit de Augustino viro mi
rabili qui merebat accedere et apud eū esse coadiutor. Eodez
e

modo de ariminensi episcopo qui erat dolore capitis gravatus unde constabat de causa necessaria. Ideo papa apposuit duos episcopos in episcopatu. modo in casu nostro papa realiter et effectualiter fecit duo capita in illo ordine sacro. primo remouit omnem potestatem ministro generali supra fratres vacatos de obseruantia et illam contulit generali ministro illoz obseruantium. et licet eum appellet vicarium. tamen reuera et effectualiter est minister generalis vt superius est ostensum et istud non potuit facere papa quia cum dispositio monstruosa contra ius naturale. Item quia in casu nostro non est causa ita vixens et euidentis vt fuit in casu valerij et Augustini Item quia causa casu illo erat euidentis et non erat asserta et procurata vt in casu nostro et etiam surrepticia quia surreptum fuit romano pontifici dum dicitur quod tollitur materia vagandi vt superius fuit ostensum Et sic ratio non procedit a parietate casus Augustini Nam reuerendo ministro generali non assignatur iusta causa priuandi euz potestate super omnes fratres sancti Francisci collata sibi ab ipso francisco et confirmata per romanos pontifices Et sic non potest argui de vno ad reliquum quia separatis est casus lege papianus et c. si. de mino. ad idem est lege si. et ibi Bar. ff. de calum. le. naturalit. §. ff. de aq. poss. Item quia mens pape vt superius dixi non fuit disponere in regulam Francisci. et dedita fuit ad exaltandum regulam minorum ergo etc. Item quia illa iura debent intelligi quando de consilio collegij cardinalium illud fieri debet vt est superius demonstratum Hic vero non interuenit consilium et consensus collegij cardinalium vt dictum est ergo etc. Item non intendo derogare in hoc consilio. potestati romano pontificis Et pone quod dominus eugenius potuerit disponere vt in dicta bulla dispositum nichilominus produxit nouam prolem in ecclesia et apposuit scissuram in regula Francisci. que scissura etate nostra non videtur fuisse appositae nisi per dominum Eugenium istud est indecens vt membra discedant a capite vt in capitulo non decet. duodecima distinctione. Ergo et per consequens res est conuertenda ad suam pristinam naturam per modernum romanos

norum pontifici. argu. capitulo ab exordio. tricesimaquinta
ta distinctione. cum si 7c. Est enim regula reducenda ad suam
solitam unitatem quam beatus Franciscus nutu spiritu sancti
tradidit non enim lacerandus est ille sacer ordo qui maximos
in ecclesia dei pontifices produxit et plurimos eminentissime
scientie magistros genuit et plurimos mirabili sanctimonia
summiraculis claruisse ex illo sacro ordine testis est eccles
sia vniuersalis et omnis sub vnico Francisci generali succes
sore claruerunt. Nec obstat dum dicitur quod vnus est vicari
us quia ad istud apparet responsio superius quia est quoddam
velamentum non tamen sufficiens quia reuera est minister ge
neralis quo ad illos obseruantes. nec obstat cum dicitur quod
superior tenetur dispensare quando causa est vrgens quia in
casu nostro papa non dispensauit ex nulla parte bulle apparet
quod papa dispensauerit. Et nota bulla augenij non est dispē
satoria Immo per viam constitutionis et legis statuit et de
creuit vt in ea apparet et sic per modum scissure statuit vica
rium generalem elegendum et cetera. Et sic papa alterauit re
gulam Francisci et posuit istos fratres de obseruantia in esse
separato ab ordine Francisci. Nec obstat cum dicitur quod
interuenit consensus et consilium cardinalium ex eo quia in
bulla hoc attestatur Dominus Eugenius quia satis apparet
responsum superius. Et etiam apparet ex altera bulla quod
non interuenerunt nisi quattuor. qui non faciunt collegium
cum nō sint maior pars collegij cardinalium Ergo et cetera.
Et quia cardinales in quorum consilio res illa fienda erat di
cunt se non recordari quod eorum consilio facta fuit nec est ve
rum quod presumatur obliuio ex duobus. Primo quia res
est ardua et est recens vt superius dixi. Nec etiam ob. quod
sint senes quia Immo maior pars dominorū cardinalium
et eciaz pene omnes sunt iuuenes. nec sūt ita senes vt tradāt
obliuioni arduas res et recentes per eos gestas nec sunt illi
senes de quibus loquitur seneca declamator. Nec est verum
quod ista sit res intricata immo est res expedita et ante oculos
dñorū cardinaliū quotidie rememorata et pene om̄s visitant

curiam et limina petri et pauli et predicant fratres dicti de ob-
seruantia. Nec obstat q̄ bulla ista continet causam piam et sa-
lutarem orbi christianoꝝ. quia istud nobis nō cōstat aliter q̄
assertionem factam in bulla et hoc est verū dūmō tendit ad
exaltationez religionis minoꝝ ita pprie loquitur bulla et illa
fuit mens eugenij et cardinalium si qui interfuerunt. Sed vt
superius est ostensum dicta bulla ponit scissurā in ordine et no-
uam plem producit et priuat ordinem a sua vnitate ergo rē.
Item quā iam apparet q̄ apponuntur cause que nō sunt vere
cum dicitur. tollitur materia vagandi ex quibus verbis clare
apparet q̄ illa verba nō pcesserūt de pprio motu pape sed nar-
rata fuerunt per supplicantes: vt superi⁹ fuit ostensū ergo rē.
Item posito quod eugenius exiusta causa motus fuerit ad sic
statuendū q̄ an sit verū apparet ex superiorib⁹ dictis. tñ istud
inficiari non potest q̄ apposuerit scissurā in ordine et nouam
prolem pduxerit. Nec obstat cum allegat doctri. hosti. in dic-
to capitu. postolasti quia cōmuniter per doc. ē reprobata. Nec
obstat cum dicitur q̄ papa potest ardua explicare sine cōsilio
cardinalium quia iura allegata incōtrariū sunt fortiora et ma-
gis stringunt et doctores moderni cōmuniter sequuntur istam
partem vt fuit bal. domi. cardinal. zabarella. Jo an. mo. lau.
abb. domi. Pe. de ancha. et etiā q̄ ita fuit seruātū infacto. tē-
pore celestini cōferēt. multas dignitates sine cōsilio collegij
cardinalium que omnes fuerunt ex hoc p̄successo rez renocate
Item videmus q̄ papa quotidie ita facit et minime mutanda
sunt que certam interpretationē habuerunt. l. minime. ff. de le-
cum si. et nichilomin⁹ an papa possit explicare ardua sine cō-
silio cardinalium me subijctio decisioni sancte matris ecclesie
quia alias vellem apponere os in celum. et nichilomin⁹ casus
videtur apertus indicto capitulo per venerabilem .s. ratiōni-
bus. Nec ob. cum dicitur vbiq̄ papa senunciat vel nar-
rat gesta a se presumitur ita esse quia superius fuit responsus
in argumentis factis pro ista parte. Nec obstat cuz dicitur q̄
dicta bulla emanauit vt redderetur secura ab aduersitate reli-
gione minoꝝ quia istud non videtur pcedere ex eo quia licet
isti. obseruantes stent sub obedientia generalis ministri nō ta-

men ppter hoc insurgit aduersitas impediens regularem ob-
seruantiam nunquid damnabitur in generali ministro per fra-
tres modernos de obseruatiā illud quod per antiquos obser-
uantes huius ordinis fratres tollera tum extitit vt de antonio
paduano. ludouico inclite domus Francie nato. bernardino
senensi loquamur qui mirabili sanctimonia coruscarunt et re-
gulam Francisci artissime obseruant. Nec tñ h spurcū abbo-
minabile vt ita loquar propositū habueūt se a iugo Frācisci
eximere. nec illud odiosum vbu3 plenum superbie et ampullo-
si tumoris scilicet obseruantie assumpserunt. zafius. Item di-
citur in bulla vt remoueat q̄ efficit est ne verum hoc per vi-
uere sub successore Francisci colorato confirmato per papam
est officij et nocere religioni minorum et postea dicitur in bul-
la et nil remaniat q̄ retrahat ipsos fratres a salubritate pro-
positi. mirandum longe est quod viuere sub obediencia et re-
gimine ministri generalis Impediat eos a proposito eorum
salutari et postea dicitur aut vllatenus robur sacre religionis
impediat et sic asseritur q̄ impeditur robur sacre religionis.
subici generali ministro similia verba in dicta bulla posita sūt
que videntur deuia re ab omni maturo intellectu deus glorio-
sus dirigat iudicantem ad viam veritatis. Nec obstat cum di-
citur q̄ sicut dominus ciuitatis debet augmentare ciuitatem
et replere eam bonis ciuibus eodem modo papa debet auge-
re fidem et orthodoxam et implere eam religiosis in obserua-
tia regulari viuētibz quia hoc concedo verissimum Ideo
dominus eugenius constituit dictam bullam ad augmentum
religionis fidei zc. quia ad hoc respondeo quia longa est ad-
miratio si ppter omnia ista bona. et meliora futura eugenius ita
statuit scirem libenter quare mandauit q̄ illa bulla non publi-
cetur in vita sua et quare eam fecit in extremo anno sui pō-
tificatus et etiam non constituit tempore eo quo ille frater an-
tonius de rusconibus suasionē pape constituit vicarium. cer-
te sinistra suspitio oritur ex hoc. Item ista sunt asserta nō sūt
probata vt dictum est Item vt superius ostensum fuit reuera
ista bulla emanauit ad supplicationem et nō motu proprio vt
superius fuit dictum. ergo oportet verificare omnia ista asser-

152
ta Item licet ita sit q̄ omnia ista bona proueniant ex hoc q̄
eligatur vicarius generalis ita vt in bulla continetur (non ta-
men concedo) nichilominus producitur noua proles fratrum
aliena a mera regula Francisci per consequens alterata est
illa regula et scissa quod nullo modo roma. pontifex pati de-
beret. Nec obstat cum dicitur turpe esse prelatum non obser-
uantem habere prelationem supra obseruantes quia ad hoc
respondeo primo hoc non probatur q̄ pater generalis nō sit
obseruans Secundo papa indicta bulla sua se nō fundat su-
per hoc. imo certo casu constituit ipsum ministrum generalem
supra ipsum vicarium generalem obseruantem ergo rē. Itē
quia contraria procedunt in prelato infideli et falsa predican-
te et huiusmodi non est minister generalis nec est verū q̄ sint
diuerse professiones nisi ex dicta bulla bene videntur esse di-
uerse professionis fratres nominati de obseruantia fra-
tribus sancti Francisci ex quo dominus Eugenius alterauit illam
regulam vt superius est ostensum Nec obstat cum in bulla di-
citur suadentibus et consulentibus suasionis nostre. propositus.
Quia respondeo q̄ propositum pape fuit exaltare religionem
minorum et illud consuluerunt ipsi professores et probi viri i
theologia sed ista bulla videtur apponere scissuram in ordine
et istud non suaserunt illi probi viri Nec etiam est verisimile
quod voluerunt suadere pape scissuram in regula. et produ-
ctionem noue proles in regula Francisci. Nec obstat cum dici-
tur q̄ oritur quedam pactio ideo isti fratres sancti Francisci
seruent pactum quia ad hoc respondeo q̄ non potuerunt illi
probi viri preiudicare regule Francisci vt in capi. delictum p
sone de regu. iur. lib. vj. Nec etiam interuenit congregatio totius
us capitali generalis ordinis beati Francisci ad sic succeden-
dum ergo rē. Nec obstat cum dicitur q̄ in bulla papa dicit se
per experientiam didicisse q̄ ex electione vicarij generalis pa-
ratur quies fratribus obseruantibus. tollitur materia vagan-
di prestatur opera sacris studijs quia ex istis verbis sequitur
quod viuendo sub obedientia generalis ministri non paratur
quies fratribus obseruantibus Item prestatur eis materia
vagandi mirum est. q̄ certe caro et sanguis sibi hoc reuelauit

et non spiritus. et dominus eugenius homo fuit et errare potuit ut in. c. nos incomperenter. ij. q. vij. dominus iudicans p iusticia sua bene considerabit si ex experientia dominus Eugenius ista in veritate potuerit addiscere licet ita asserat et ideo dicendum est q domino eugenio ista narrata fuerunt a peccatoribus constitutionum huius bulle § 28. Nec obstat cu dicitur q dicta bulla emanauit p viam constitutionis et legis r p consequens presumitur q iusta de causa emanauerit ista bulla. quia ad hoc respondeo q ista non est lex generalis lz emanauerit p viam pstitutionis tamen non est constitutio generalis q est de natura legis. iij. di. erit aut lex. Secundo licet p modum legis emanauerit tamen ponit ad petitionem alterius statui et in odium alterius vt in l. j. ff. de doli. except. et voluit in. d. l. omis populi. ff. de iusti. r iur. et ita fuit in casu nostro quia in puncto psumitur q quidaz obseruantissim^o dicte obseruantie pater asseruit separasse illam bullam § 28 Nec ob. cum dicitur q ista bulla non inducit aliquid de nouo sed istud fuit iam inductum p consilium constancien^{se} et p martinum. quia ad hoc respondeo pmo fuit derogatu constitutionibz concilij constanciensis p ipsum martinum. v. r sic cuq in dicta bulla fit mentio de martino in hoc reperitur r comprehenditur surreptio quia martinus derogauit illis constitutionibus Item fit ita q concilium constanciense ita statuerit r martinus confirmauerit licet in bulla eugenij colligatur p trarium inquam in ea dicitur deinceps vt super^o fuit ostensuz nichilominus illi posuerunt scissuram in ordine Francisci et constituerunt nouam plem § eodem modo corruerunt ille constitutiones vt corruit dicta bulla eugenij. Item quia no reperitur q ante bullam concessam ab Eugenio dicti fratres constituerunt sibi vicarium et ideo in bulla dicit deinceps. § sequitur q non habuit ortu electio vicarij generalis an bullaz eugenij Et potito q ortu habuisset tamen fuit reuocata p martinum et etiam quia non erat i virili obseruantia electio ipsi^o vicarij Nec obstat. cu dicit q isti no sunt obseruantes et debent pvari comodo r p latione quia agat r ex piant p ipm ministrum quia eis respodebit p ipsum generale ministrum r eis fiet iusticie co

plementū. Nec. ob. si dicat erūt g̃ membrum putridum et inu-
tile i ordine francisci ipsi obseruātes q̃ quotidie p̃tutibz predi-
cantiōibz rē. clarescūt. Ad h̃ respōdeo q̃ nō merent esse aut dici
membū putridū imo vtilem pariūt fructū i ordine Frāncisci r̃
in sancta fide. sūt enī exaltandi r̃ honorādi et minister gen-
ralis ex sua prudentia discretiōe r̃ sua sapiētia p̃uidebit suis cō-
uentibz et suis prouicijs p̃ficiēdo ipsis guardianos custodes
ministros r̃ similes de eoz similibz obseruātibz ponet enī fra-
tres obseruātes q̃ scient alios regere et docere ad guardia-
nō officij et similia r̃ fiet vnū ouile et vn⁹ pastor et vn⁹ domi-
n⁹ vna dom⁹ tunica indiuidua et icōsutilis in illo sacro ordi-
ne. Et ex predictis cōcludo ex bulla predicta eugenij seq̃ scissu-
ram in ordine Francisci et seq̃ nouā plis productionem et il-
lū vicariū generalem dici ministrum generalem ex bulla euge-
nij nec esse vicariū ministri generalis. Cōcludo ecclesia illam
bullam ex mente eugenij nullo modo preiudicare ministro ge-
nerali. Et protestor q̃ si aliquid dixerim q̃ repugnet p̃ceptis
et decisionibz et sacrosancte romane ecclesie et sanctissimi do-
mini nostri domini pape et sacri collegij dominoz cardinaliū
i illud reuoco et annullo et cancello. Et pro nullo et cancellato
habeo et haberi volo ex nunc et semp̃ me subiiciens decisioni
sacro s̃acte ecclesie romane. Vnus deo domin⁹ Andreas bar-
batia sicutus vtriusq̃ iuris monarcha .

